

ERSTE BANK AD, PODGORICA

**Finansijski iskazi
31. decembar 2014. godine
i izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspjeha	2
Bilans stanja	3
Iskaz o tokovima gotovine	4
Iskaz o promjenama na kapitalu	5
Napomene uz finansijske izvještaje	6 – 54

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara Erste Banke AD, Podgorica

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Erste Banke AD, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2014. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2014. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostala pitanja

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2013. godine, bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izvještaju od 19. marta 2014. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Deloitte d.o.o. Podgorica
Crna Gora
11. mart 2015. godine

Žarko Mionić, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 062 izdata 10. marta 2011. godine)

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine

U hiljadama EUR	Napomena	2014	2013
Prihodi od kamata i slični prihodi	5. a)	26,899	26,504
Rashodi od kamata i slični rashodi	5. b)	(7,489)	(9,353)
Neto prihodi od kamata		19,410	17,151
Prihodi od dividendi		2	1
Troškovi obezvređenja	7	(4,745)	(3,156)
Troškovi rezervisanja		(277)	75
Prihodi od naknada i provizija	6.a)	5,152	5,020
Rashodi naknada i provizija	6.b)	(2,165)	(1,614)
Neto prihodi naknada i provizija		2,987	3,406
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koje se drže za trgovinu		382	126
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti		688	-
Neto gubici/dobici od kursnih razlika		(15)	240
Troškovi zaposlenih	8	(7,675)	(7,838)
Opšti i administrativni troškovi	9	(4,722)	(4,518)
Troškovi amortizacije	10	(1,322)	(1,161)
Ostali rashodi		(190)	(362)
Ostali prihodi	11	1,996	1,996
OPERATIVNI PROFIT		6,519	5,960
Porez na dobit	12	(551)	(677)
NETO PROFIT		5,968	5,283

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 27. februar 2015. godine

Odobreno i potpisano od Erste Bank AD, Podgorica

Aleksa Lukić
 Glavni izvršni direktor

Predrag Lalović
 Izvršni direktor

Kristina Bukilić
 Direktor Sektora finansija i računovodstva

BILANS STANJA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine

U hiljadama EUR	Napomena	2014	2013
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	13	56,593	33,216
Kredit i potraživanja od banaka	14	32,313	24,996
Kredit i potraživanja od klijenata	15	231,451	259,417
Investicione hartije od vrijednosti			
-raspoložive za prodaju	16	40,130	18,670
-koje se drže do dospjeća	17	7,917	6,174
Investicione nekretnine		135	-
Nekretnine postrojenja i oprema	18	3,590	4,424
Nematerijalna sredstva	19	2,051	2,299
Ostala finansijska potraživanja	20	418	461
Ostala poslovna potraživanja	20	2,286	1,263
Ukupno sredstva		376,884	350,920
OBAVEZE I KAPITAL			
Obaveze			
Depoziti banaka		162	144
Depoziti klijenata	21	273,906	219,781
Pozajmljena sredstva od banaka	22	29,611	62,627
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	7,132	6,214
Izdane dužničke hartije od vrijednosti	23	15,025	15,016
Rezerve	27	1,780	1,431
Tekuće poreske obaveze		621	600
Odložene poreske obaveze		245	265
Ostale obaveze	24	2,606	2,179
Subordinisani dug		-	3,030
Ukupne obaveze		331,088	311,287
KAPITAL			
Akcijski kapital	26	5,339	5,339
Emisione premije		1,571	1,571
Neraspoređena dobit		29,474	24,179
Dobit tekuće godine		5,968	5,283
Ostale rezerve		3,444	3,261
Ukupno kapital		45,796	39,633
Ukupno obaveze i kapital		376,884	350,920

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine

U hiljadama EUR	2014	2013
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti:		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	25,250	28,802
Odlivi po osnovu kamata i sličnih rashoda	(7,510)	(12,678)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	4,928	4,867
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(2,168)	(1,610)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova dobavljača	(12,392)	(14,163)
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive	2,773	(13,142)
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	54,150	8,021
Plaćeni porezi	(564)	(525)
Ostale obaveze	892	(980)
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	65,359	(1,408)
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja:		
Kupovina nekretnina i opreme	(301)	(689)
Kupovina nematerijalne imovine	(425)	(1,323)
Kupovina državnih zapisa	(1,724)	857
Neto odlivi iz aktivnosti investiranja	(2,450)	(1,155)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja:		
Smanjenje pozajmljenih sredstava	(34,839)	(10,987)
Neto odlivi iz aktivnosti finansiranja	(34,839)	(10,987)
Efekti kursnih razlika	369	366
Neto povećanje (smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	28,439	(13,184)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	42,906	56,090
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	71,345	42,906

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine

U hiljadama EUR	Akcijski kapita	Emisione premije	Neraspoređe na dobit	Dobit tekuće godine	Ostale rezerve	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2013. godine	5,339	1,571	24,179	-	2,854	33,943
Efekti svođenja na fer vrijednosti hartija raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	634	634
Efekti revalorizacije u tekućoj godini	-	-	-	-	(227)	(227)
Dobit tekuće godine	-	-	-	5,283	-	5,283
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	5,339	1,571	24,179	5,283	3,261	39,633
Stanje na dan 01. januara 2014. godine	5,339	1,571	24,179	5,283	3,261	39,633
Efekti svođenja na fer vrijednosti hartija raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	612	612
Prenos dobiti prethodne godine	-	-	5,283	(5,283)	-	-
Efekti isknjižavanja revalorizacionih rezervi na građevinske objekete	-	-	-	-	(429)	(429)
Efekti promjene modela vrednovanja građevinskih objekata	-	-	12	-	-	12
Dobit tekuće godine	-	-	-	5,968	-	5,968
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	5,339	1,571	29,474	5,968	3,444	45,796

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Erste Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), je 2002. godine registrovana kao akcionarsko društvo kao Opportunity Bank AD, Podgorica. Banka je promijenila ime u julu 2009. godine u Erste Bank AD, Podgorica. Banka je dobila licencu za obavljanje plaćanja i držanje depozite na domaćem i inostranom tržištu. Registarski broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0001671/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 337 (Rješenje broj 02/3-342/1-02 od 21. novembra 2002. godine).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova, Banka može da obavlja i sledeće:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja i finansijskim derivatima;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Sjedište Banke je u Podgorici, Studentska bb, Podgorica.

Banka obavlja svoje aktivnosti preko sjedišta Banke i šesnaest filijala locirane u Podgorici , Beranama , Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima, Baru , Kotoru, Ulcinju, Budvi, Herceg Novom , Rožajima, Cetinju i Tivtu.

Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska je vlasnik i posjeduje 100% vlasništva Banke.

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka ima 268 zaposlenih radnika (31. decembra 2013. godine: 253 zaposlena radnika).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1 Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI). Banka takođe priprema finansijske iskaze u skladu sa lokalnim zakonodavstvom i regulativom koja odstupa od MSFI.

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list RCG”, br. 69/05, br. 80/08 i br. 31/11) i u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore relevantnom za finansijsko izveštavanje banaka.

Finansijski iskazi prikazani su u formatu propisanom u Odluci o kontnom okviru za banke, mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije koji je usvojen od strane Centralne Banke Crne Gore 23. oktobra 2013. godine. Shodno tome, sve banke i mikrokreditne finansijske institucije su u obavezi da sastavljaju finansijske iskaze u skladu sa navedenom Odlukom od 1. januara 2014. godine. Pored toga, Odlukom Savjeta Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 15/12, 18/13) utvrđen je sadržaj finansijskih iskaza banaka, kao i rokovi i način sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza Centralnoj banci Crne Gore.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je Euro (EUR).

2.2 Osnove za sastavljanje iskaza

Finansijski iskazi sastavljeni su prema principu istorijskog troška, koji je modifikovan revalorizacijom finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i finansijskih sredstava i obaveza po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak, po principu stalnosti poslovanja.

2.3 Funkcionalna i izvještajna valuta

Priloženi finansijski iskazi Banke su iskazani u EUR, što je i funkcionalna valuta Banke. Svi finansijski podaci su iskazani u EUR i zaokruženi na najbližu hiljadu.

2.4 Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su navedene u napomeni 4.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.5 Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

2.6 Kontinuitet poslovanja

Menadžment Banke je izvršio procjenu mogućnosti Banke da nastavi poslovanje i zadovoljen je uslov da Banka ima resurse da nastavi poslovanje u doglednoj budućnosti. Nadalje, menadžment nije svjestan bilo koje materijalne neizvjesnosti koja može uzrokovati sumnju Bančine mogućnosti kontinuiteta poslovanja. Dakle, finansijski iskazi su pripremljeni na osnovu kontinuiteta poslovanja.

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD

3.1 Usvajanje novih i izmijenjenih standarda

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Sledeće izmjene postojećih standarda, izdatih od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, i tumačenja, izdata od Odbora za tumačenje međunarodnih računovodstvenih standarda (IFRIC), bile su na snazi za tekući period:

- Izmjene MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji", MSFI 12 "Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima" i MRS 27 "Pojedinačni finansijski izvještaji" – Investicioni entiteti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine)
- Izmjene MRS 32 "Finansijski instrumenti: Prezentacija" – Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Izmjene MRS 36 "Obezvrjeđenje sredstava" – Objelodanjivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Izmjene MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmjeravanje – Zamjena derivata i nastavak računovodstva hedžinga" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine), i
- IFRIC 21 "Dažbine" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).

Usvajanje ovih izmjena postojećih standarda nije imalo za rezultat značajnije promjene računovodstvenih politika Banke.

Standardi i tumačenja koji su izdati ali koji nisu još uvijek u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih iskaza, sledeći novi standardi, izmjene standarda i interpretacije su bili izdati ali nisu postali efektivni:

- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" i naknadne izmjene (nije određen datum stupanja na snagu),
- MSFI 14 "Regulatorni račun" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- MSFI 15 "Prihodi od ugovora sa kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" i MRS 28 " Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Prodaja ili učešće u imovini između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji", MSFI 12 „Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima“ i MRS 28 "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Investirani entiteti: Primjenjivanje izuzetaka u konsolidaciji (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene MSFI 11 "Zajednički aranžmani" – računovodstvo spajanja interesa u zajedničkim poslovima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja" – Inicijativa za objelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 38 "Nematerijalna ulaganja" – objašnjenje prihvatljivih metoda amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

3.1 Usvajanje novih i izmijenjenih standarda (nastavak)

Standardi i tumačenja koji su izdati ali koji nisu još uvijek u primjeni (nastavak)

- Izmjene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 41 "Poljoprivreda" – Poljoprivreda: biološka sredstva koja su predmet ubiranja (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene MRS 19 "Primanja zaposlenih" – Planovi definisanih primanja: Doprinosi za zaposlene (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014. godine),
- MRS 27 "Pojedinačni finansijski izvještaji" – Kapitalni metod u pojedinačnim finansijskim izvještajima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unapređenja MSFI (period 2010. - 2012.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja MSFI (MSFI 2, MSFI 3, MSFI 8, MSFI 13, MRS 16, MRS 24 i MRS 38), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primijene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unapređenja MSFI (period 2011. - 2013.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja MSFI (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 13 i MRS 40), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primijene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014. godine), i
- Izmjene raznih Standarda "Unapređenja MSFI (period 2012. - 2014.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja MSFI (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primijene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine).

Rukovodstvo Banke je izabralo da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske iskaze Banke u periodu inicijalne primjene.

3.2 Priznavanje prihoda i rashoda

3.2.1 Kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha uz primjenu metode efektivne kamatne stope. Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovornih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcije i svih drugih premija ili popusta.

3.2.2 Naknade i provizije

Prihodi i rashodi naknada i provizija po osnovu finansijskih usluga koje pruža i dobija Banka, a uključuju usluge platnog prometa i druge bankarske usluge.

Ostale naknade i provizije uglavnom se odnose na transakcije i naknade za usluge, koje su priznate u bilansu uspjeha, kao što su usluge koje se pružaju ili primaju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

3.2 Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)

3.2.3 Neto rezultat trgovanja

Dobici i gubici po osnovu trgovanja uključuju dobitke i gubitke od devizne razmjene, dobitke i gubitke od prilagođavanja fer vrijednosti finansijskih sredstava, usklađenje fer vrijednosti, i dobitke i gubitke od prodaje finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju.

3.2.4 Troškovi operativnog lizinga

Banka je u operativnom lizingu kao zakupoprimac. Plaćanja po osnovu operativnih zakupa iskazuju se u bilansu uspjeha na ravnomjernoj osnovi tokom trajanja zakupa. Podsticaji kod zakupa priznaju se kao sastavni dio ukupnog troška zakupa, kroz trajanje zakupa.

3.2.5 Porez na dobit i ostali porezi

Trošak poreza se sastoji od tekućeg i odloženog poreza. Trošak poreza se priznaje u bilansu uspjeha, osim kada se odnosi na stavke priznate direktno u kapital, koji je u tom slučaju priznat u kapitalu.

3.2.6 Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3.2.7 Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

3.3 Finansijska sredstva i obaveze

Klasifikacija

Banka klasifikuje svoju finansijsku imovinu u sledeće kategorije: finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, ulaganja koja se drže do dospeljeća, finansijska imovina raspoloživa za prodaju i kredite i potraživanja.

Banka klasifikuje svoje finansijske obaveze u sledeće kategorije: finansijska obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i ostale finansijske obaveze.

Finansijska imovina ili finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha su finansijski instrumenti koji su klasifikovani kao imovina namijenjena trgovanju ili nakon početnog priznanja su određene od strane Banke po fer vrijednosti u bilansu uspjeha. Finansijska imovina ili finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha su one koje je banka stekla ili koje drži radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, dio portfolia ili identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajednički upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom stvarnom uzroku kratkoročnog sticanja dobiti.

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospeljećem, za koje Banka ima pozitivnu namjeru i sposobnost da ih drži do dospeljeća.

Krediti i potraživanja su nederivativna finansijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu. Oni nastaju kada Banka odobrava novac ili usluge direktno komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima. Krediti i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i klijenata.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju je ona nederivativna finansijska imovina koja je označena kao raspoloživa za prodaju ili nije svrstana u date kredite i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospeljeća ili finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Namjerava se držati na neodređeno vrijeme, a koja može biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću ili promjenu kamatnih stopa, kurseva stranih valuta ili cijene kapitala.

Vlasnička ulaganja su namijenjena da se drže na neodređeno vrijeme, a mogu biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću ili zbog promjene njihovih cijena.

Priznavanje

Finansijska imovina i obaveze vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, investicije koje se drže do dospeljeća i finansijska imovina raspoloživa za prodaju, inicijalno se priznaju na dan trgovine, odnosno na dan kada Banka postaje jedna od strana definisana u ugovornim odredbama određenog instrumenta. Ovo uključuje "redovnu trgovinu": nabavka i prodaja finansijske imovine koja zahtijeva primopredaju sredstava unutar vremenskog okvira koji je generalno ustanovljen regulativama ili sporazumima na samom tržištu. Sva ostala finansijska sredstva i obaveze priznaju se na dan poravnanja, tj. na dan kada je sredstvo primljeno ili predato od strane Banke.

Inicijalno mjerenje

Finansijska imovina i obaveze inicijalno se vrednuju po fer vrijednosti, uvećanoj (osim za sredstva koja se ne vrednuju naknadno po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha) za sve transakcione troškove koji su direktno povezani sa određenom nabavkom ili prodajom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

Prestanak priznavanja

Banka prestaje da priznaje finansijsku imovinu ukoliko ugovorna prava na novčane tokove isteknu ili ukoliko su prava na ugovorene novčane tokove prenijeta prilikom transakcije u kojoj se prenose svi rizici i nagrade od vlasništva finansijskog sredstva. Svaka kamata od prenijetog finansijskog sredstva koja je kreirana i zadržana od strane Banke priznaje se kao odvojena imovina ili obaveza.

Banka vrši prestanak priznavanja finansijske obaveze ukoliko su ugovorene obaveze prekinute ili istekle.

Banka vrši otpis određenih potraživanja ukoliko smatra da ta potraživanja nisu naplativa (Napomena 7).

Određivanje amortizovane vrijednosti

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kojem je finansijsko sredstvo ili obaveza inicijalno vrednovana, umanjen za otplaćene glavnice, uvećan ili umanjen za kumulativnu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope za sve razlike između iznosa inicijalno priznatog i iznosa prilikom dospjeća i umanjen za sve ispravke vrijednosti.

Određivanje fer vrijednosti

Fer vrijednosti finansijskih instrumenata su iznosi za koje sredstvo može biti razmijenjeno, a obaveza izmirena, između poznatih, zainteresovanih strana u okviru nezavisne transakcije.

Fer vrijednost određenih finansijskih instrumenata, približno je jednaka njihovim knjigovodstvenim vrijednostima. Ovo uključuje gotovinu, kao i potraživanja i obaveze za koje nije definisano dospjeće ili fiksna kamatna stopa. Za ostala potraživanja i obaveze, budući predviđeni novčani tokovi diskontovani su na svoju sadašnju vrijednost korišćenjem trenutnih kamatnih stopa.

Naknadno vrednovanje

Finansijska sredstva i obaveze koje se drže radi trgovanja

Finansijska sredstva i obaveze koje se drže radi trgovanja iskazana su u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene u fer vrijednosti, priznate su u "Neto prihodu od trgovanja".

Kredit i avansi

Kredit i avansi naknadno su vrednovani po amortizovanoj vrijednosti trošku korišćenjem metoda efektivne kamatne stope umanjeno za ispravku vrijednosti. Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnanja. Gubici koji proizilaze iz obezvređenja priznati su u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)***Kredit i avansi (nastavak)*

Ukoliko zakupodavac prenese sve rizike i nagrade, koje proizilaze iz vlasništva nad sredstvom, na zakupca, lizing ugovori su klasifikovani kao finansijski lizingi. Banka, kao zakupodavac, priznaje sredstva koja se drže kao predmet lizinga u bilansu stanja i prikazuje ih kao potraživanja od finansijskog lizinga u iznosu koji je jednak neto investiciji u lizing. Iznos budućih minimalnih plaćanja po osnovu lizinga i inicijalno porijeklo naknada jednaki su bruto investiciji u lizing (s obzirom da ugovori o finansijskom lizingu uključuju klauzulu o kupovini na kraju lizing perioda, ne postoji negarantovana rezidualna vrijednost). Razlika između bruto i neto investicije u lizing predstavlja nezarađeni finansijski prihod, koji je priznat kao kamatni prihod tokom trajanja lizinga po konstantnoj periodičnoj stopi prinosa na investiciju u lizing.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se vrednuje po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici priznaju se direktno na kapitalu, kao revalorizacione rezerve. Ukoliko je investicija ustupljena, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat na kapitalu, priznaje se u bilansu uspjeha. Ukoliko Banka ima više od jedne investicije u istu hartiju od vrijednosti, iste se ustupljuju po FIFO metodi. Kamata koja je zarađena u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju prikazana je kao kamatni prihod korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Dividende koje su zarađene u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju, priznate su u bilansu uspjeha onda kada je pravo na plaćanje uspostavljeno. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takve investicije priznati su u bilansu uspjeha i prestaju da se priznaju u revalorizacionim rezervama.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća

Finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća su nederivatna finansijska sredstva kotirana na aktivnom tržištu sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokovima dospeljeća, koje Banka namjereva i ima mogućnosti da drži do dospeljeća. Nakon inicijalnog vrednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća vrednuju se naknadno po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjeno za ispravku vrijednosti. Amortizovani trošak izračunava se uzimanjem u obzir sve diskonte i premije pri akviziciji i naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope. Amortizacija je uključena u kamatni prihod. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takvih investicija priznati su u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze naknadno se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

Identifikacija i vrednovanje ispravke vrijednosti

Na svaki datum bilansa stanja Banka procjenjuje postojanje objektivnih dokaza za obezvređenje finansijskih sredstava koja se ne vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva se obezvređuju ukoliko postoji objektivni dokaz nastajanja gubitka nakon inicijalnog priznavanja sredstva i ukoliko gubitak ima uticaja na buduće novčane tokove po osnovu sredstva, koji se mogu pouzdano odrediti.

Banka razmatra dokaze za obezvređenje i za pojedinačna sredstva i na grupnom nivou. Sva individualno značajna finansijska sredstva individualno se procjenjuju u smislu njihove ispravke vrijednosti. Sva značajna sredstva koja se ne obezvređuju pojedinačno, procjenjuju se grupno u smislu obezvređenja koje se dogodilo, a koje još uvijek nije utvrđeno. Sredstva koja nisu individualno značajna obezvređuju se tako što se grupišu u grupe finansijskih sredstava (vrednovana po amortizovanom trošku) na osnovu sličnih karakteristika rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

Identifikacija i vrednovanje ispravke vrijednosti (nastavak)

Objektivni dokaz da je finansijsko sredstvo (uključujući i vlasničke hartije od vrijednosti) obezvrijeđeno može predstavljati nemogućnost izmirenja obaveza ili povreda ugovora od strane zajmoprimca, restrukturiranje zajma ili avansa od strane Banke pod uslovima koje Banka drugačije ne bi razmatrala, indikacije da zajmoprimcu ili dužniku prijete bankrot, nepostojanje aktivnog tržišta za određenu hartiju od vrijednosti ili neki drugi podatak koji se odnosi na grupu sredstava kao na primjer neželjene promjene u platežnom statusu zajmoprimca ili dužnika u grupi ili ekonomski uslovi koji su korelisani sa neizvršenjima obaveza unutar grupe.

Prilikom procjene grupne ispravke vrijednosti Banka koristi statističke modele istorijskih trendova vjerovatnoće za neizvršenjem obaveza, perioda naplate i iznosa gubitka koji se dogodio, usklađenim za procjenu menadžmenta o tome da li trenutni ekonomski i kreditni uslovi nagovještavaju da stvarni gubici teže da budu veći ili manji od predloženih na osnovu istorijskih modela. Stope neizvršenja obaveza, stope gubitaka i očekivani period budućih naplata se redovno porede sa stvarnim ishodima u smislu utvrđivanja da su i dalje prikladni.

Gubici po osnovu obezvređenja imovine koja se vodi po amortizovanom trošku, vrednuju se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova diskontovanih pomoću originalne efektivne kamatne stope koju nosi određeno sredstvo. Gubici se priznaju u bilansu uspjeha i reflektuju se na račun ispravke vrijednosti suprotno od kredita i avansa. Ukoliko naknadni događaj dovede do porasta gubitka po osnovu ispravke vrijednosti, ovaj gubitak se rezerviše kroz bilans uspjeha.

Gubici po osnovu obezvređenja imovine koja je raspoloživa za prodaju priznaju se prenosom razlike između amortizovanog troška kupovine i trenutne fer vrijednosti, iz kapitala u bilans uspjeha. Ukoliko naknadni događaj dovede do smanjenja gubitka po osnovu obezvređenja dužničke hartije od vrijednosti koja je raspoloživa za prodaju, gubitak po osnovu ispravke vrijednosti se smanjuje kroz bilans uspjeha. Međutim, svako naknadno povećanje fer vrijednosti obezvrijeđene dužničke hartije od vrijednosti koja je raspoloživa za prodaju priznaje se direktno na kapitalu.

Reprogramirani krediti

Gdje je moguće, Banka nastoji reprogramirati kredite umjesto da preuzme kolateral. To može uključivati produženje otplate i sporazum o novim uslovima kreditiranja. Nakon što su uslovi reprogramirani, kredit se više ne smatra dospjelim. Rukovodstvo kontinuirano analizira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo da su ispunjeni svi kriterijumi, i da buduća plaćanja budu izvjesna. Kredit je i dalje predmet pojedinačnog ili kolektivnog procjenjivanja i ispravke vrijednosti, koja se računa korišćenjem izvorne efektivne kamatne stope kredita.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti uključuju novčanice i kovanice u blagajni, sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore i visoko likvidne finansijsku imovinu s dospjjećem od manje od tri mjeseca, koji su podložni beznačajnim rizikom promjene u njihovoj fer vrijednosti, a koriste se u upravljanju Banke svojim kratkoročnim obavezama.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su po amortizacionom trošku u bilansu stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.4 Nekretnine, postrojenja i oprema

Na dan 31. decembra 2014. godine nekretnine su u poslovnim knjigama iskazane po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju. U prethodnim godinama građevinski objekti su se vrednovali po fer vrijednosti, u 2014. godini prešlo se na metod vrednovanja po trošku ulaganja.

Ostala fiksna aktiva je na dan 31. decembra 2014. godine iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost ovih sredstava. Poslovni prostor i fiksna aktiva se amortizuju primjenom sledećih godišnjih stopa, s ciljem da se ova sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

Opis	%
Zgrade	2.5
Kompjuterska i ostala oprema	14.29 – 25
Namještaj i ostala oprema	10 – 33.33

Održavanje i popravke terete bilans uspjeha kada su nastali. Poboljšanja nekretnna, postrojenja i opreme se kapitalizuju.

3.5 Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva se iskazuju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Nematerijalna sredstva predstavlja softver i druga nematerijalna sredstva. Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha proporcionalnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka. Stope amortizacije su u rasponu od 10% do 40%.

3.6 Stečena aktiva

Banka stiče imovinu koja služi kao sredstvo obezbjeđenja od kredita. Stečena aktiva se vrednuje po nižoj od procijenjene vrijednosti i fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje

3.7 Naknade zaposlenima

U skladu sa Opštim Kolektivnim ugovorom, Banka je dužna isplatiti naknade zaposlenima prilikom penzionisanja u iznosu do šest prosječnih mjesečnih zarada u Banci. Pravo na te naknada je obično uslovljeno preostaloj dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetku minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja.

Rezervisanja za otpremnine se obračunavaju od strane nezavisnog aktuara. Obaveza priznata u bilansu stanja je sadašnja vrijednost obaveze i određuje se diskontovanjem procijenjenih budućih odliva korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinice prava. Aktuarski dobici i gubici se priznaju u periodu u kojem su nastali u ostalom ukupnom rezultatu.

3.8 Finansijske garancije

U redovnom poslovanju, Banka daje finansijske garancije, koje se sastoje od garancija, činidbenih garancija i mjenica. Finansijske garancije početno se priznaju u finansijskim iskazima po fer vrijednosti, sa primljenom naknadom. Naknadno vrednovanje obaveze Banke, po svakoj garanciji vrši se po većoj od amortizovane naknade i najbolje procjene troška potrebnog za izmirenje obaveze koja može nastati kao rezultat date garancije.

Svako povećanje obaveze po osnovu finansijskih garancija se prenosi u bilans uspjeha. Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha po pravolinijskoj metodi, tokom čitavog vijeka trajanja garancije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)****3.9 Devizni kurs**

Transkacije u stranim valutama su preračunate kursevima valuta na dan transakcije. Novčana sredstva i obaveze u stranim valutama su preračunate kursevima valuta na datum finansijske pozicije. Kursne razlike nastale od transakcija su priznate u bilansu uspjeha.

Nemoneterna sredstva i obaveze denominirane u stranoj valuti su preračunate po istorijskom datumu.

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2014. godine i 2013. godine bili su:

<i>u EUR</i>	2014.	2013.
USD	0,8224	0,7255
CHF	0,8314	0,8157
GBP	1,2783	1,1956

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. KORIŠĆENJE PROCJENJIVANJA

Menadžment vrši procjene i pretpostavke koje utiču na prikazane iznose sredstava i obaveza tokom narednih fiskalnih godina. Procjene i prosuđivanja kontinuirano se ocjenjuju i bazirane su na istorijskom iskustvu i ostalim faktorima uključujući očekivanja o budućim događajima koja se smatraju razumnim pod određenim uslovima.

Ova objelodanjivanja dopunjuju tumačenja o upravljanju finansijskim rizicima (napomena 31)

Najznačajnija korišćenja procjena i prosuđivanja su sledeća:

4.1 Umanjenje vrijednosti kredita

Banka vrši pregled svog kreditnog portfolia kako bi procijenila ispravku vrijednosti najmanje jednom mjesečno. Prilikom određivanja da li je potrebno proknjižiti gubitak po osnovu ispravke vrijednosti u bilansu uspjeha, Banka vrši procjenu da li postoji bilo koji indikator postojanja merljivog smanjenja u procijenjenim budućim novčanim tokovima koji proizilaze iz kreditnog portfolia, prije nego što smanjenje može biti identifikovano kod pojedinačnog kredita u portfoliu. Ovaj dokaz može uključiti bilo koje indikatore postojanja neželjene promjene u platežnom statusu zajmoprimca, kao i lokalne ekonomske uslove koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza.

Menadžment koristi procjene bazirane na istorijskim gubicima za sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima obezvređenja koji su slični onima u portfoliu prilikom planiranja svojih budućih novčanih tokova. Metodologija i pretpostavke koje se koriste u procjeni iznosa i tajminga budućih novčanih tokova, pregledaju se redovno, kako bi se uklonile sve razlike između procijenjenih i stvarnih gubitaka.

.

4.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

4.3 Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna. Aktuarski obračun uključuje stvaranje pretpostavki o diskontnim stopama, budućem rastu zarada i promjenama u broju zaposlenih. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

4.4 Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, zgrada, postrojenja i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, zgrada, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izveštavanja.

.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
5. NETO PRIHODI OD KAMATA
a) Prihodi od kamata i slični prihodi

U hiljadama EUR	2014	2013
Oročeni depoziti kod:		
- Banaka u inostranstvu	1	3
- Centralne Banke	1	4
	<u>2</u>	<u>7</u>
Kreditni:		
- Privredna društva	4,882	5,782
- Stanovništvo	16,270	15,860
- Vlada CG i javne institucije	3,714	3,151
	<u>24,866</u>	<u>24,793</u>
Hartije od vrijednosti:		
- do dospjeća	184	392
- raspoložive za prodaju	1,847	1,312
	<u>2,031</u>	<u>1,704</u>
	<u>26,899</u>	<u>26,504</u>

b) Rashodi od kamata i slični rashodi

U hiljadama EUR	2014	2013
Depoziti banaka:		
- Povezana lica (Napomena 28)	1,403	1,948
- Ostale banke	744	755
	<u>2,147</u>	<u>2,703</u>
Depoziti klijenata:		
- Privredna društva	1,067	1,750
- Stanovništvo	3,518	4,125
- Vlada CG i javne institucije	230	219
	<u>4,815</u>	<u>6,094</u>
Izdate hartije od vrijednosti:		
- Povezana lica (Napomena 28)	420	414
- Ostalo	9	9
	<u>429</u>	<u>423</u>
Subordinisani dug	98	133
	<u>7,489</u>	<u>9,353</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA
a) Prihodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2014	2013
Platni promet	1,357	1,438
Naknade za odobravanje kredita	1,316	1,464
Vođenje računa	552	338
Kartičarsko poslovanje	851	579
Vanbilansni poslovi	723	790
Ostale usluge	180	210
Ostalo	173	201
	<u>5,152</u>	<u>5,020</u>

b) Rashodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2014	2013
Platni promet	180	224
Naknade kredita	267	47
Vođenje računa	35	9
Kartičarsko poslovanje	475	254
Ostalo	17	11
Osiguranje depozita	1,191	1,069
	<u>2,165</u>	<u>1,614</u>

7. TROŠKOVI OBEZVREĐENJA

U hiljadama EUR	2014	2013
Troškovi obezveđenja kredita i potraživanja od klijenata	3,597	2,891
Troškovi obezveđenja potraživanja od banaka	1	(8)
Ostala aktiva	1,147	273
	<u>4,745</u>	<u>3,156</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

7. TROŠKOVI OBEZVREĐENJA (nastavak)

Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja za 2014. i 2013. godinu su prikazane u tabelama u nastavku:

U hiljadama EUR								
31. decembar 2014. godine	Kredit	Kamate	Naknade	Ostala ispravka vrijednosti	Rezerve za operativni rizik	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti	Ostali troškovi rezervisanja	Ukupno
Stanje na početku godine	18,609	205	40	268	351	783	297	20,553
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	3,597	(9)	292	865	-	309	(32)	5,022
Ostali troškovi	-	-	-	-	-	-	72	72
Prenos na vanbilans	(2,974)	-	(17)	-	-	-	-	(2,991)
Stanje na kraju godine	19,232	196	315	1,133	351	1,092	337	22,656
U hiljadama EUR								
31. decembar 2013. godine	Kredit	Kamate	Naknade	Ostala ispravka vrijednosti	Rezerve za operativni rizik	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti	Ostali troškovi rezervisanja	Ukupno
Stanje na početku godine	9,130	60	52	83	348	799	301	10,773
Efekt korekcija početnog stanja na osnovu nove regulative CBCG	-	-	-	-	-	-	-	-
Efekt promjene metodologije obračuna ispravki vrijednosti i rezervisanja	1,159	39	-	-	-	96	-	1,294
Preknjižavanje ispravljenih kredita plasiranih komitentima, obračunate kamate i ostale aktive iz vanbilansne evidencije u bilansnu evidenciju	9,164	1,271	-	-	-	-	-	10,435
Korigovano stanje 1. januar 2013. godine	19,453	1,370	52	83	348	895	301	22,502
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	2,883	1	87	185	21	(112)	16	3,081
Ostali troškovi	-	-	-	-	(18)	-	(20)	(38)
Prenos na vanbilans	(3,727)	(1,166)	(99)	-	-	-	-	(4,992)
Stanje na kraju godine	18,609	205	40	268	351	783	297	20,553

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

U hiljadama EUR	2014	2013
Neto zarade i nakande zarada	4,215	4,082
Doprinosi na teret zaposlenog	1,507	1,460
Porez na zarade	813	736
Prizez	121	109
Troškovi doprinosa na teret poslodavca	636	646
Rezervisanja za otpremnine	47	12
Ostali troškovi platnog spiska	189	636
Ostalo	147	157
	<u>7,675</u>	<u>7,838</u>

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama EUR	2014	2013
Troškovi poslovnog prostora i opreme	2,197	1,782
Profesionalne provizije i troškovi	1,488	1,631
Troškovi marketinga	546	536
Troškovi poslovanja	477	557
Ostali administrativni troškovi	14	12
	<u>4,722</u>	<u>4,518</u>

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama EUR	2014	2013
Troškovi amortizacije materijalne imovine	649	931
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine	673	230
	<u>1,322</u>	<u>1,161</u>

11. OSTALI PRIHODI

U hiljadama EUR	2014	2013
Ostali prihodi poslovanja	39	196
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	1,357	1,078
Ostali neposlovni prihodi	576	722
Dobici od prodaje nepokretnosti, postrojenja i opreme	24	-
	<u>1,996</u>	<u>1,996</u>

12. POREZ NA DOBIT

Komponente poreza na dobit za godine koje se završavaju na dan 31. decembra 2014. i 31. decembra 2013. godine su sledeće:

U hiljadama EUR	2014	2013
Tekući porez	585	600
Odloženi porez	(34)	77
	<u>551</u>	<u>677</u>

Usaglašavanje između troška poreza i iznosa dobijenog primjenom poreske stope u skladu sa crnogorskim poreskim propisima na rezultat prije oporezivanja za godine koje se završavaju na dan 31. decembra 2014. i 31. decembra 2013. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
12. POREZ NA DOBIT (nastavak)

U hiljadama EUR	2014	2013
Rezultat prije oporezivanja	6,519	5,959
Primjena poreske stope (9%)	587	537
Ostala usklađivanja	(2)	63
	<u>585</u>	<u>600</u>
Efektivna poreska stopa	<u>8.90%</u>	<u>10.00%</u>

Promjene na odloženim porezima prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Dobici na hartijama raspoloživim za prodaju	58	65
Revalorizacija nekretnina	42	(32)
Aktuarski dobiti na dugoročne beneficije zaposlenih koji se priznaju u kapitalu	(3)	3
	<u>97</u>	<u>36</u>

Odložena poreska sredstva i obaveze priznate u bilansu stanja odnose se na sledeće:

U hiljadama EUR	2014			2013		
	Sredstva	Obaveze	Neto iznos	Sredstva	Obaveze	Neto iznos
Aktuarski dobiti na dugoročne beneficije zaposlenih koji se priznaju u kapitalu	-	(8)	(8)	-	(11)	(11)
Dobici na hartijama raspoloživim za prodaju	-	(158)	(158)	-	(100)	(100)
Amortizacija osnovnih sredstava		<u>(78)</u>	<u>(78)</u>		<u>(154)</u>	<u>(154)</u>
Odložene poreska(e) sredstva/(obaveze)	<u>-</u>	<u>(244)</u>	<u>(244)</u>	<u>-</u>	<u>(265)</u>	<u>(265)</u>

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	2014	2013
Gotovina u blagajni	10,627	10,811
Tekući račun kod Centralne banke Crne Gore	28,753	7,407
Depoziti kod Centralne banke	17,213	14,998
Stanje na dan 31.decembra	<u>56,593</u>	<u>33,216</u>

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom stope od 9.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana, i stope 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9.5%.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke Crne Gore u inostranstvu. U skladu sa navedenom Odlukom, Banka može da 35% obavezne rezerve drži u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

U hiljadama EUR	2014	2013
Tekući računi kod banaka u inostranstvu		
-Povezana lica (Napomena 28)	13,531	7,233
-Ostali	18,434	9,455
Depozit za Master Card poslovanje	356	315
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu (povezana lica- Napomena 28)	-	8,000
Ispravka vrijednosti depozita	(8)	(7)
Stanje na dan 31. decembra	32,313	24,996

Novčana sredstva u iznosu od EUR 31,965 hiljada (2013: EUR 16,688 hiljada) na tekućim računima odnose se na tekuće račune u sledećim bankama:

U hiljadama EUR	2014	2013
Commerzbank AG	4,323	1,537
Deutsche Bank	4,720	1,715
Erste & Steiermarksische Bank DD	5,696	6,035
Erste Group Bank AG	7,598	1,034
Ing Belgium NV/SA	1,810	1,032
Kbc Bank NV	843	341
Rabobank Nederland	2,821	1,181
Raiffesisen Zentralbank Oesterrreich	2,291	1,123
Standard Chartered Bank	38	233
Standrad Chartered Bank (Germany)	-	1,495
Steiermaerkische Bank Und Sparkasse	237	164
Unicredit S.P.A.	1,588	798
Stanje na dan 31. decembra	31,965	16,688

Banka nije imala oročene depozite kod stranih banaka na dan 31. decembra 2014. godine (2013: EUR 8,000 hiljada kratkoročni depozit kod Erste Group Bank AG sa godišnjom kamatnom stopom od 0.06%).

Depozit za Master Card iznosio je EUR 356 hiljada kod HSBC banke iz Velike Britanije (2013: EUR 315 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

U hiljadama EUR	2014			2013		
	Bruto iznos	Ispravka	Neto iznos	Bruto iznos	Ispravka	Neto iznos
Stanovništvo						
Lični krediti	90,159	(7,176)	82,983	92,652	(7,740)	84,912
Kreditne kartice	4,870	(733)	4,137	6,297	(820)	5,477
Finansijski lizing	142	(133)	9	308	(215)	93
Stambeni krediti	37,480	(2,008)	35,472	35,581	(1,711)	33,870
Hipotekarni krediti	8,297	(963)	7,334	6,844	(519)	6,325
Ostalo	3,301	(127)	3,174	3,013	(79)	2,934
Privreda						
Kreditne kartice	59	(2)	57	38	(2)	36
Finansijski lizing	492	(203)	289	769	(250)	519
Faktoring	25	-	25	11	-	11
Revolving krediti	665	(86)	579	38	(4)	34
Investicioni krediti	30,532	(3,031)	27,501	19,218	(138)	19,080
Ostalo	29,968	(4,677)	25,291	50,387	(6,928)	43,459
Država						
Finansijski lizing	-	-	-	1	-	1
Faktoring	3,680	(6)	3,674	8,255	(29)	8,226
Investicioni krediti	13,057	(97)	12,960	19,218	(138)	19,080
Ostala potraživanja(država)	27,855	(160)	27,695	35,166	(207)	34,959
Ostalo	290	(19)	271	428	(27)	401
Stanje na dan 31. decembra	250,872	(19,421)	231,451	278,224	(18,807)	259,417

Usklađivanje ispravke vrijednosti plasmana i avansa prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Stanje na dan 1. januara	18,807	20,808
Povećanje u toku godine	3,597	2,891
Umanjenje prihoda od kamate	(1,742)	418
Otpis	(1,241)	(5,310)
Stanje na dan 31. decembra	19,421	18,807

Analiza plasmana i avansa po sektorima prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Poljoprivreda	2,465	2,795
Građevinarstvo	7,778	3,796
Trgovina	33,463	33,761
Turizam	4,959	4,194
Proizvodnja	6,182	7,290
Transport	2,625	2,826
Administrarcija	408	713
Stanovništvo	144,249	144,695
Ostalo	48,743	78,154
Minus: Ispravka vrijednosti	(19,421)	(18,807)
Stanje na dan 31. decembra	231,451	259,417

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Analiza plasmana i avansa po klijentima i po dospelosti prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	Dospjeli iznos	Kratkoročni dio	Dugoročni dio	Ispravka	Neto iznos
Stanovništvo	4,146	24,509	115,594	(11,140)	133,109
Privreda	2,797	26,714	32,230	(7,999)	53,742
Država	1	16,857	27,734	(263)	44,329
Ostalo	-	99	191	(19)	271
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	6,944	68,179	175,749	(19,421)	231,451
Stanovništvo	6,463	25,502	112,730	(11,084)	133,611
Privreda	6,327	28,139	35,995	(7,322)	63,139
Država	47	17,857	44,736	(374)	62,266
Ostalo	1	141	286	(27)	401
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	12,838	71,639	193,747	(18,807)	259,417

Obračunata kamata i odloženi prihod od naknada za kredite prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	Dospjela kamata	Obračunata kamata	Ispravka kamate	Neto potraživanje za kamatu	Odloženi prihod
Stanovništvo	300	710	(160)	850	371
Privreda	193	161	(34)	320	101
Država	1	111	(1)	111	20
Ostalo	-	2	(1)	1	2
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	494	984	(196)	1,282	494
Stanovništvo	325	827	(138)	1,014	399
Privreda	215	284	(65)	434	377
Država	46	173	(1)	218	263
Ostalo	-	3	(1)	2	6
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	586	1,287	(205)	1,668	1,045

Banka upravlja izloženošću kreditnom riziku primjenjujući niz kontrolnih mjera uključujući: redovne procjene koristeći dogovoreni kreditni kriterijum i diversifikaciju rizika sektora da izbjegne koncentraciju u bilo kojem tipu biznisa ili geografske lokacije. Banka pribavlja instrumente obezbjeđenja u obliku hipoteka, garancija i ostalih kolaterala u cilju smanjenja kreditnog rizika.

Na kredite odobrene fizičkim licima prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa je 11,01% godišnje, a na kredite odobrene preduzećima prosječna ponderisana kamatna stopa je 7,82% godišnje.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 22, Banka je dala EFSE Luxemburg kao kolateral za kredite koju su isplaćeni iz EFSE kreditnog fonda u iznosu od EUR 1,897 hiljada, a koji se odnose na plaćanja svih sadašnjih i budućih potraživanja za plaćanja i sva ostala prava koja proističu iz kredita koji su dati iz fonda na osnovu Okvirnog ugovora između Banke i EFSE Luxembourg, kao i sva prava i potraživanja koja proističu iz kolaterala ili garancija koje su date bilo od dužnika bilo od nekog drugog garantora po takvom kreditu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Potraživanja za finansijski lizing

Plasmani i avansi kupaca uključuju i potraživanja za finansijski lizing prikazana u tabeli ispod:

U hiljadama EUR	2014	2013
Dospijeće preko 5 godina	36	50
Dospijeće između 1 i 5 godina	193	470
Dospijeće ispod 1 godine	438	605
Bruto potraživanje za finansijski lizing	667	1,125
Prihod budućeg perioda	(33)	(48)
Neto potraživanje za finansijski lizing	634	1,077

Buduća minimalna plaćanja za lizing, nezarađeni prihod budućeg perioda i neto potraživanje za lizing kao i dospelost prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	Bruto potraživanje	Nezarađeni prihod	Neto Potraživanje
Ispod 1 godine	438	(7)	431
Između 1 i 5 godina	193	(15)	178
Više od 5 godina	36	(11)	25
Potraživanje po finansijkom lizingu na dan 31. decembra 2014. godine	667	(33)	634
U hiljadama EUR	Bruto potraživanje	Nezarađeni prihod	Neto Potraživanje
Ispod 1 godine	605	(21)	584
Između 1 i 5 godina	470	(22)	448
Više od 5 godina	50	(5)	45
Potraživanje po finansijkom lizingu na dan 31. decembra 2013. godine	1,125	(48)	1,077

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
16. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI RASPOLOŽIVE ZA PRODAJU

U hiljadama EUR	2014	2013
Dugovni instrumenti – Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	37,514	18,636
Dugovni instrumenti – Obveznice Ministarstva finansija Vlade Republike Srbije	2,057	-
Vlasnički instrumenti	559	34
Stanje na dan 31. decembra	40,130	18,670

U sledećoj tabeli prikazani su dugovni instrumenti Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore i obveznice Ministarstva finansija Vlade Republike Srbije:

U hiljadama EUR	Tekući iznos	Godišnja kamatna stopa	Datum dospeljeća
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	110	7.25%	8. april 2016
Obveznice Ministarstva Finansija Vlade Republike Srbije	2,057	4.05%	13. jun 2016
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	7,738	5.00%	3. mart 2016
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	29,666	5.5%	20. maj 2019.
Stanje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju na dan 31. decembra 2014. godine	39,571		

U hiljadama EUR	Tekući iznos	Godišnja kamatna stopa	Datum dospeljeća
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	7,690	7.25%	8. april 2016
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	10,946	7.88%	14. septembar 2015
Stanje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju na dan 31. decembra 2013. godine	18,636		

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

Na dan 31. decembra hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća iznosile su EUR 7,917 hiljada (2013: EUR 6,174 hiljada) najvećim dijelom odnose se na državne zapise Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u iznosu od EUR 7,000 hiljada sa godišnjom kamatnom stopom od 2.22% i rokom dospeljeća u februaru 2015. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

18. NEKRETNINE POSTROJENJA I OPREMA

Nekretnine, postrojenja i oprema prikazani su u iskazu o finansijskoj poziciji po nabavnoj vrijednosti. U prethodnim godinama nekretnine su vrednovane po revolarizacionoj metodi pa je Banka u toku 2014. godine promijenila metod vrednovanja sa revalorizacionog na metod nabavne vrijednosti:

U hiljadama EUR	Zgrade	IT oprema	Ostala sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. Januara 2013. godine	3,061	1,363	5,615	10,039
Nabavka	-	199	539	738
Prodaja	-	-	(225)	(225)
Procjena	(258)	-	-	(258)
Otpis	-	(124)	(552)	(676)
Reklasifikacija	-	348	(1,908)	(1,560)
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	2,803	1,786	3,469	8,058
Nabavka	-	171	130	301
Prodaja	-	-	(89)	(89)
Otpis	-	(138)	(278)	(416)
Reklasifikacija	(673)	(120)	120	(673)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	2,130	1,699	3,352	7,181
Akumulirana amortizacija				
Stanje na dan 1. januara 2013. godine	486	905	3,043	4,434
Amortizacija	73	191	667	931
Prodaja	-	-	(225)	(225)
Otpis	-	(120)	(532)	(652)
Reklasifikacija	-	345	(1,199)	(854)
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	559	1,321	1,754	3,634
Amortizacija	54	181	414	649
Prodaja	-	-	(79)	(79)
Otpis	-	(134)	(265)	(399)
Reklasifikacija	(214)	(119)	119	(214)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	399	1,249	1,943	3,591
Neto knjigovodstvena vrijednost:				
- 31. decembra 2014. godine	1,731	450	1,409	3,590
- 31. decembra 2013. godine	2,244	465	1,715	4,424

Promjena računovodstvene politike za nekretnine od revalorizacionog modela na model nabavne vrijednosti urađen je za svrhu usklađivanja sa računovodstvenim politikama Erste Grupe. Efekti promjene računovodstvene politike nisu materijalni i u skladu sa tim nisu prikazani u skladu sa zahtjevima MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i greške.

Efekat promjene računovodstvene politike od revalorizacione metode na metodu nabavne vrijednosti za nekretnine u 2014. godini prikazan je u sledećoj tabeli:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
18. NEKRETNINE POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

U hiljadama EUR	<u>Duguje</u>	<u>Potražuje</u>
Nekretnine	-	673
Akumulirana amortizacija	229	-
Revalorizacione rezerve	472	-
Odloženi porez u revalorizacionim rezervama za nekretnine	42	-
Amortizacija	-	15
Trošak odloženog poreza	-	42
Efekat na zadržanu dobit	-	13
	<u>743</u>	<u>743</u>

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnoj imovini prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	<u>Softver</u>	<u>Licence</u>	<u>Ostala nematerijalna sredstva</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara 2013. godine	1,283	303	-	1,586
Nabavka	1,581	1	-	1,582
Otpis	-	(296)	-	(296)
Reklasifikacija	-	-	1,560	1,560
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	<u>2,864</u>	<u>8</u>	<u>1,560</u>	<u>4,432</u>
Nabavka	79	-	346	425
Otpis	-	-	(396)	(396)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	<u>2,943</u>	<u>8</u>	<u>1,510</u>	<u>4,461</u>
Akumulirana amortizacija				
Stanje na dan 1. januara 2013. godine	1,049	296	854	2,199
Amortizacija	227	3	-	230
Reklasifikacija	-	(296)	-	(296)
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	<u>1,276</u>	<u>3</u>	<u>854</u>	<u>2,133</u>
Amortizacija	293	1	379	673
Otpis	-	-	(396)	(396)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	<u>1,569</u>	<u>4</u>	<u>837</u>	<u>2,410</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31. decembra 2014. godine	<u>1,374</u>	<u>5</u>	<u>673</u>	<u>2,051</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31. decembra 2013. godine	<u>1,588</u>	<u>5</u>	<u>706</u>	<u>2,299</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

20. OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA I OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

U hiljadama EUR	2014	2013
Obračunate naknade	377	153
Unaprijed plaćeni troškovi	75	157
Stečena aktiva	3,310	1,342
Ostala sredstva		
-Ostali	333	380
- Povezana pravna lica (Napomena 28)	56	-
Minus: Ispravka vrijednosti	(1,447)	(308)
Stanje na dan 31. decembar	2,704	1,724

Obračunate naknade odnose se na potraživanja za naknade nastale iz poslovnih aktivnosti Banke kao što su nakande za operacije platnog prometa, poslovanja karticama i ostale naknade.

Stečena aktiva na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od EUR 3,310 hiljada (2013: EUR 1,342 hiljade) odnose se na stečenu imovinu koja je bila obezbjeđenje za kredit klijenata koji nisu izmirivali svoje obaveze.

Ostala sredstva se najvećim dijelom odnose na potraživanja od Fonda zdravstva za porodijska odsustva i bolovanja u iznosu od EUR 211 hiljada (2013: EUR 104 hiljade) kao i potraživanja po osnovu transakcija sa kreditnim karticama u iznosu od EUR 55 hiljada (2013: EUR 97 hiljada).

Promjena na ispravci ostale aktive prikazana je u sledećeoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Stanje na dan 1.januara	308	134
Iznos ispravke tekuće godine	1,139	174
Stanje na dan 31.decembra	1,447	308

21. DEPOZITI KLIJENATA

U hiljadama EUR	2014	2013
Depoziti po viđenju		
-Stanovništvo	62,468	52,484
-Privreda	33,434	34,176
-Država	9,232	4,776
-Ostalo	2,171	2,290
-Povezana lica (Napomena 28)	271	410
Oročeni depoziti		
- Stanovništvo	97,981	90,140
- Privreda	59,991	26,951
- Država	4,416	4,609
- Ostalo	463	459
Obračunata kamata	3,479	3,486
Stanje na dan 31. decembra	273,906	219,781

Depoziti po viđenju uključuju tekuće račune privrednih društava, stanovništva, države i ostalih klijenata koji mogu biti povučeni od strane klijenta.

Oročeni depoziti uključuju račune privrednih društava, stanovništva, države i ostalih klijenata na koje se plaća fiksna kamatna stopa u toku trajanja ugovora o oročenom depozitu.

Prosječna kamatna stopa na depozite po viđenju je 0.1% za privredu i stanovništvo. Prosječna kamatna stopa na oročene depozite je 3.15% za stanovništvo i 3.27% za privredu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

U hiljadama EUR	2014	2013
Tekuće dospijeće (dospjelo do 1 godine)	4,034	4,380
Buduće dospijeće (nakon 1 godine)		
-Povezana pravna lica	20,000	49,500
-Ostale finansijske institucije	12,600	14,593
Obračunata kamata	154	472
Odložene naknade	(45)	(104)
Stanje na dan 31. decembra	36,743	68,841

U narednoj tabeli prikazana je struktura pozajmljenih sredstava od klijenata:

Naziv finansijske institucije	Inicijalni iznos	Kamatna stopa	Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	Stanje na dan 31. decembra 2013. godine
EFSE	10,000	6.87%-7.25%	1,897	3,521
Investiciono razvojni fond	3,229	2.50%-3.00%	2,992	449
Ministarstvo finansija Vlade Crne Gore	2,231	0.98%	2,243	2,244
Stanje na dan 31. decembra	21,460		7,132	6,214

U narednoj tabeli prikazana je struktura pozajmljenih sredstava od banaka:

Naziv Banke	Inicijalni iznos	Kamatna stopa	Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	Stanje na dan 31. decembra 2013. godine
Erste Group Bank AG	29,205	2.83%-3.07%	11,843	29,425
EIB	6,000	2.95%-3.51%	6,025	6,022
Steiermaerkische Bank Und Sparkasse	20,295	2.83%-3.07%	8,231	20,442
KFW	15,000	2.40%-6.60%	3,512	6,738
Stanje na dan 31. decembra	64,500		29,611	62,627

Pozajmljena sredstva u iznosu od EUR 36,743 hiljada smanjena su u odnosu na prethodnu godinu (2013: EUR 68,841 hiljada) kao rezultat povećane likvidnosti usljed rasta depozita klijenata.

Pozajmljena sredstva uključuju primljene kredite od EFSE Luxemburg u iznosu EUR 1,897 hiljada (2013: EUR 3,521 hiljada). Banka je dala kao kolateral svoja potraživanja po osnovu kredita koji su isplaćeni iz EFSE kreditnog fonda u iznosu od EUR 3,475 hiljada, a koji se odnose na plaćanja svih sadašnjih i budućih potraživanja za plaćanja i sva ostala prava koja proističu iz kredita koji su dati iz fonda na osnovu Okvirnog ugovora između Banke i EFSE Luxembourg, kao i sva prava i potraživanja koja proističu iz kolaterala ili garancija koje su date bilo od dužnika bilo od nekog drugog garantora po takvom kreditu.

Ne postoje druga obezbjeđenja data od strane Banke kreditorima. Za pozajmice od EFSE i KFW su u ugovorima o pozajmicama definisane finansijske kovenante. Na dan 31. decembra 2014. godine Banka ne krši kovenante prema KFW-u, ali krši kovenante definisane od strane EFSE: racio loših zajmova i maksimum izloženosti pojedinačne partije. Banka ne očekuje da će kršenje navedenih kovenanta dovesti do povlačenja kredita od strane EFSE. Čak i u slučaju da EFSE zahtjeva prijevremeno vraćanje kredita u kratkom roku ovo neće značajno uticati na likvidnost Banke.

U hiljadama EUR	2014	2013
Tekući (do 1 godine)		
EFSE	985	1,610
Investiciono razvojni fond Crne Gore	685	43
Kfw	2,364	2,727
Stanje na dan 31. decembra	4,034	4,380

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

23. IZDATE DUŽNIČKE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Izdate dužničke hartije od vrijednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od EUR 15,025 hiljada (2013: EUR 15,016 hiljada) odnosi se na 15,000 obveznica nominalne vrijednosti EUR 1,000 emitovanih 10. marta 2011 godine. Rok dospijeća za navedene obveznice je 10. marta 2016. godine i u potpunosti su kupljene od strane Erste & Steiermarkische Bank D.D. Hrvatska.

Kamatna stopa na emitovane obveznice iznosila je 6M EURIBOR + 2.44%. Na kraju 2014. godine kamatna stopa je iznosila 2,77% (2013: 2,78%), a ukupna plaćanja kamate na izdate obveznice iznosila su EUR 420 hiljada u 2014. godini (2013: EUR 414 hiljada)

24. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama EUR	2014	2013
Obračunati troškovi	640	456
Obračunati bonusi zaposlenih	195	563
Obaveze po kastodi poslovima	398	-
Sredstva u procesu naplate i ostale obaveze	1,373	1,160
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	2,606	2,179

Obračunati troškovi u iznosu od EUR 640 hiljada (2013: EUR 456 hiljada) odnose se na obaveze prema Fondu za zaštitu depozita i ostale administrativne troškove kao što su IT troškovi, troškovi poslovnog prostora kao i troškove pravnih i konsultantskih usluga.

Sredstva u procesu naplate i ostale obaveze u iznosu od EUR 1,373 hiljade (2013: EUR 1,160 hiljada) najvećim dijelom se odnosi na primljene avanse u iznosu od EUR 1,333 hiljade (2013: EUR 992 hiljada).

Sredstva u procesu naplate i ostale obaveze prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Primljeni avansi :		
- krediti	1,314	982
- garancije	16	6
- lizning	1	1
- ostalo	2	3
Suspendovani računi	37	135
Ostalo	3	33
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	1,373	1,160

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

25. POTENCIJALNE OBAVEZE

Banka daje garancije, overdraft kredite i limite na kreditne kartice. Ovi ugovori imaju fiksne limite i uglavnom se produžavaju nakon perioda od jedne godine. Ugovorna vrijednost potencijalnih obaveza je prikazana u tabeli po kategorijama. Iznosi prikazani u tabeli za garancije, overdraft kredite i limite na kreditnim karticama predstavljaju maksimalni kreditni gubitak koji bi bio priznat u bilansu stanja ako suprotna strana ne postupi u skladu sa ugovorom.

U hiljadama EUR	2014	2013
Garancije	26,110	24,741
Neiskorišćeni overdraft	8,640	7,627
Revolving krediti	760	-
Učešće u riziku	9,000	12,000
Kreditne kartice	2,916	3,354
Rezervisanja za potencijalne obaveze	(1,092)	(783)
Stanje na dan 31. decembra	46,334	46,939

Garancije u iznosu od EUR 26,110 hiljada (2013: EUR 24,741 hiljada) sastoji se od garancija odobrenih stanovništvu u iznosu od EUR 216 hiljada (2013: EUR 410 hiljada) i privrednim društvima u iznosu od EUR 25,894 hiljade (EUR 24,331 hiljadu).

Revolving krediti na dan 31. decembra 2014. godine iznosile su EUR 760 hiljada (2013: nula).

Participacija u riziku odnosi se na potencijalne obaveze gdje Banka ne učestvuje u finansiranju kredita, ali u slučaju da kreditor ne ispunji obaveze u skladu sa uslovima u ugovoru, Banka je obavezna da uplati polovinu iznosa duga glavnom kreditoru.

Neiskorišćeni iznosi odobrenih limita kreditne kartice prikazane su kroz potencijalne obaveze za kreditne kartice u iznosu od EUR 2,916 hiljada (2013: EUR 3,354 hiljada).

Rezervisanja za potencijalne obaveze prikazana su u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Garancije	693	387
Kreditne kartice	159	78
Revolvin krediti	5	-
Iskorišćeni overdraft na kredite	184	182
Participacija rizika	51	67
Finansiranje projekata	-	69
Stanje na dan 31. decembra	1,092	783

Usklađivanje rezervisanja za potencijalne obaveze prikazano je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Stanje na dan 1. januara	783	895
Povećanja/(Smanjenja)	309	(112)
Stanje na dan 31. decembra	1,092	783

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

26. KAPITAL

U hiljadama EUR	2014	2013
Akcijski kapital	5,339	5,339
Emisiona premija	1,571	1,571
Ostale rezerve	300	300
Rezerve po osnovu fer vrijednosti	1,677	1,066
Posebne rezerve	1,467	1,467
Revalorizacione rezerve	-	429
Neraspoređena dobit	35,442	29,461
Stanje na dan 31. decembra	45,796	39,633

Akcijski kapital.

Akcijski kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine iznosi EUR 5,339 hiljada i čine ga 5,339 običnih akcija nominalne vrijednosti od EUR 1,000.

Emisiona premija.

Emisiona premija predstavlja iznos za koji je cijena izdavanja akcija premašena u odnosu na nominalnu vrijednost akcija.

Ostale rezerve

Ostale rezerve predstavljaju iznose alocirane iz zadržane dobiti na osnovu Odluke Skupštine akcionara.

Rezerve po osnovu fer vrijednosti

Rezerve po osnovu fer vrijednosti sastoje se od promjena vrijednosti hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju.

Posebne rezerve

Posebne rezerve predstavljaju razliku između iznosa obezvrijeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za potencijalne obaveze izračunatih na dan 1. januara 2014. godine u skladu sa novom regulativom Centralne banke Crne Gore (napomena 2).

Zadržana dobit

Zadržana dobit predstavlja akumulirani neto dobitak kao i prihod i rashod prizant u ostalom ukupnom rezultatu.

Dividende

Odbor direktora nije objavio dividende za 2014. godinu. (2013: nula).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
27. REZERVE

U hiljadama EUR	2014	2013
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	1,092	783
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	263	191
Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmori	-	-
Rezervisanja za sudske sporove	74	106
Rezervisanja za ostalo	351	351
	<u>1,780</u>	<u>1,431</u>

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Kao što je objelodanjeno u napomeni 1 vlasnik Banke je Erste & Steiermarkische Bank DD, Hrvatska dok je krajnji vlasnik Erste Group Bank AG, Vienna, Austrija.

U redovnom poslovanju, Banka ulazi u različite transakcije sa povezanim licima. Povezana lica su direktni vlasnik, konačni vlasnik i ostali entiteti Erste grupacije, kao i ključni članovi menadžementa.

Sumarni prikaz transakcija sa entitetima Erste Group Bank je sledeći:

U hiljadama EUR	2014	2013
Sredstva		
Tekući računi kod banaka u inostranstvu (Napomena 14)	13,531	15,233
Ostala sredstva (Napomena 20)	56	-
	<u>13,587</u>	<u>15,233</u>
Obaveze		
Depoziti po viđenju (Napomena 21)	271	410
Pozajmljena sredstva (Napomena 22)	35,099	64,883
Obračunata kamata	35	-
Ostale obaveze	84	-
	<u>35,489</u>	<u>65,293</u>
Prihodi		
Prihodi od naknada	425	603
Troškovi		
Troškovi kamata	1,823	2,362
Troškovi naknada	-	35
Ostali administrativni troškovi	189	63
	<u>2,012</u>	<u>2,460</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

U sledećoj tabeli prikazane su transakcije sa povezanim pravnim licem Erste & Steiermarkische Bank DD, Hrvatska:

U hiljadama EUR	2014	2013
Sredstva		
Tekući računi kod banaka u insotranstvu	5,696	6,035
Ostala sredstva	56	907
	<u>5,752</u>	<u>6,942</u>
Obaveze		
Depoziti po viđenju	60	-
Pozajmljena sredstva/Dužničke hartije od vrijednosti	15,025	15,016
Obračunata kamata	35	-
Ostale obaveze	84	-
	<u>15,204</u>	<u>15,016</u>
Troškovi		
Troškovi kamata	420	414
Ostali administrativni troškovi	174	-
	<u>594</u>	<u>414</u>

Naknade i ostale transakcije sa ključnim menadžmentom Banke

Naknade ključnom menadžmentu po osnovu bruto zarada i naknada u 2014. godini iznose EUR 593 hiljade (2013: EUR 634 hiljade), od čega bonusi dodijeljeni članovima ključnog menadžmenta u 2014. godini iznose EUR 179 hiljada (2013: EUR 229 hiljada).

Tokom 2014. godine Banka je odobrila kredit ključnom menadžmentu koji nije član Odbora direktora u iznosu od EUR 210 hiljada.

Na dan 31. decembra 2014. godine postojeći krediti menadžmentu iznose EUR 215 hiljada (31. decembar 2013. godine: EUR 11 hiljada). Tokom 2014. godine Banka je po osnovu ovih kredita imala prihod od kamata u iznosu EUR 6 hiljada (2013: nula).

Stanje obaveza prema povezanim licima na kraju godine je obezbijeđeno gotovinskim kolateralom u iznosu od EUR 105 hiljada. Nije bilo datih garancija ili primljenih garancija za bilo koje potraživanje ili obavezu sa povezanim licima.

Na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine, Banka nije imala rezervisanja za sumnjiva potraživanja prema povezanim licima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

29. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – KLASIFIKACIJA I FER VRIJEDNOST

Naredna tabela prikazuje klasifikaciju finansijskih sredstava i obaveza Banke i njihovu fer vrijednost:

U hiljadama EUR	Ukupna knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Amortizovani trošak	Fer vrijednost
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	33,216	-	33,216	33,216
Kredit i potraživanja od banaka	24,996	-	24,996	24,996
Kredit i potraživanja od klijenata	259,417	-	259,417	259,417
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	18,670	18,670	-	18,670
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	6,174	-	6,174	6,174
	<u>342,473</u>	<u>18,670</u>	<u>323,803</u>	<u>342,473</u>
Depoziti banaka	144	-	144	144
Depoziti klijenata	219,781	-	219,781	219,781
Pozajmljena sredstva i subordinisani dug	71,871	-	71,871	71,871
	<u>291,796</u>	<u>-</u>	<u>291,796</u>	<u>291,796</u>
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	56,593	-	56,593	56,593
Kredit i potraživanja od banaka	32,313	-	32,313	32,324
Kredit i potraživanja od klijenata	231,451	-	231,451	215,374
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	40,130	40,130	-	40,130
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	7,917	-	7,917	7,917
	<u>368,404</u>	<u>40,130</u>	<u>328,274</u>	<u>352,338</u>
Depoziti banaka	162	-	162	162
Depoziti klijenata	273,906	-	273,906	266,341
Pozajmljena sredstva i subordinisani dug	36,743	-	36,743	35,106
	<u>310,811</u>	<u>-</u>	<u>310,811</u>	<u>301,609</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

29. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – KLASIFIKACIJA I FER VRIJEDNOST (nastavak)

Sredstva koja se vode po fer vrijednosti

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od EUR 39,571 hiljada (2013: EUR 18,636 hiljada) su prikazana po fer vrijednosti korišćenjem tehnike procjenjivanja gdje su uzeti svi inputi koji imaju značajan uticaj na zabilježenu fer vrijednost, ili direktno ili indirektno (Nivo 2 u hijerarhiji fer vrednosti), i u iznosu od EUR 559 hiljada (2013: EUR 34 hiljada) po fer vrijednosti korišćenjem tehnike koje koriste inpute koji imaju značajan uticaj na fer vrijednost koja nije bazirana na tržišnim podacima (Nivo 3 u hijerarhiji fer vrednosti).

Sredstva koja se ne vode po fer vrijednosti

Fer vrijednost kredita i plasmana klijentima i kreditnim institucijama je izračunata diskontovanjem budućih tokova gotovine, uzimajući u obzir efekte kamate i efekte kreditnog raspona. Uticaj kamatne stope zasnovan je na kretanjima tržišne kamatne stope, dok su izmjene u vezi sa kreditom izvedene iz PD koji je korišćen za interno računanje rizika. Za izračunavanje po fer vrijednosti krediti i plasmani su grupisani u homogene portfolije na osnovu metoda ocjene, dospijeća i rizika zemlje.

Fer vrijednost finansijskih sredstava koja se drže do dospijeća zasniva se na vrijednosti instrumenata sa tržišta ili se određuju ulaznim vidljivim parametrima (tj. krivulja prinosa).

Za obaveze bez ugovorenih dospijeća (npr. depozit po viđenju), knjigovodstvena vrijednost predstavlja minimalnu fer vrijednost.

Fer vrijednost izdatih hartija od vrijednosti i subordinisanog duga koji se vode po amortizovanoj vrijednosti se zasnivaju na tržišnim cijenama ili na vidljivim tržišnim parametrima, ukoliko su dostupni, u suprotnom se procjena vrši tako što se u obzir uzme stvarna kamatna stopa i u tom slučaju oni se raspoređuju na trećem nivou.

Fer vrijednost ostalih obaveza koje se vode po amortizovanoj vrijednosti se procjenjuje uzimajući u obzir stvarnu kamatnu stopu i sopstveni raspon kredita i oni se raspoređuju na trećem nivou.

Sredstva kojima je fer vrijednost približna knjigovodstvenoj vrijednosti

Za finansijska sredstva i obaveze koja su likvidna ili imaju kratkoročno dospijeće (manje od 1 godine) pretpostavka je da im je knjigovodstvena vrijednost približna fer vrijednosti. Ova pretpostavka je takođe primjenjena na depozite po viđenju, štedne depozite bez specifičnog dospijeća i finansijske instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom.

Instrumenti sa fiksnom kamatom stopom

Fer vrijednost instrumenata sa fiksnom kamatom stopom po amortizovanom trošku je procijenjena upoređujući tržišne stope koje se nude za slične finansijske instrumente do obima do koga su te stope dostupne. Procijenjena fer vrijednost depozita sa fiksnom kamatom stopom je bazirana na diskontovanom toku gotovine koristeći preovlađavajuću tržišnu kamatnu stopu za dugove sa sličnim kreditnim rizikom i dospijećem.

31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	39,571	559	40,130
Ukupna sredstva	-	39,571	559	40,130

31. decembar 2013. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	18,636	34	18,670
Ukupna sredstva	-	18,636	34	18,670

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Glavni ciljevi upravljanja rizikom Banke su sledeći:

- Doprinijeti razvoju raznih poslovnih linija optimizacijom profitabilnosti prilagođenoj ukupnom riziku;
- Banka bi trebala biti kvalitativni i konkurentan subjekt na crnogorskom tržištu, uključujući i dio stranih klijenata, ne zanemarujući kvalitet kreditnog portfolia i učinkovitu kontrolu rizika;
- Osiguravanje održivosti Banke kroz sprovođenje kvalitativne infrastrukture upravljanja rizicima.

Model upravljanja rizicima Banke zavisi od:

- Snažnog uticaja upravljanja, i to od Odbora direktora do lokalnih operativnih timova;
- Jake interne procedure i okvir smjernica;
- Kontinuiranog nadzora od strane nezavisnih tijela.

Tradicionalno, Banka je uglavnom izložena kreditnom riziku, a time i najveći fokus je dat na upravljanju i kontinuiranom razvoju i unaprjeđenju upravljanja kreditnim rizikom, ali ne zanemaruje se uticaj drugih rizika kojima je Banka izložena u svojim aktivnostima kao što su rizik likvidnosti, operativni rizik, tržišni rizici, pravni rizik, reputacioni rizik i slično.

Ova napomena prikazuje informacije o izloženosti Banke prema svakom od navedenih rizika, ciljeve Banke, politike i postupke za mjerenje i upravljanje rizicima, i upravljanje kapitalom.

Odbor direktora ima cjelokupnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizikom Banke. Odbor direktora je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), kreditni odbor i Odbor za reviziju, koji su odgovorni za razvoj i praćenje politika upravljanja rizicima Banke u svojim određenim područjima. Odbor direktora se sastoji od predstavnika akcionara i ostalih članova.

Politike upravljanja rizicima Banke su zasnovane na tome kako identifikovati i analizirati rizike s kojima se suočava Banka, kako bi se postavila primjerena ograničenja i kontrole, te da prate rizike i pridržavanje ograničenja. Politike i sistemi upravljanja rizicima se redovno pregledaju i odražavaju promjene u tržišnim uslovima, proizvoda i usluga koje se nude. Banka, putem standardnih procedura za upravljanje i obukom zaposlenih, ima za cilj razvoj disciplinovanog i konstruktivnog kontrolnog okruženja u kojem svi zaposleni razumiju svoje uloge i obaveze.

Odbor direktora je usvojio sledeće politike:

- Kreditna politika;
- Politika i procedure za upravljanje kreditnim rizikom
- Politika i procedure za upravljanje rizikom likvidnosti;
- Politika i procedure za upravljanje tržišnim rizicima;
- Politika i procedure za upravljanje rizikom zemlje;
- Politika i procedure za upravljanje operativnim rizicima;
- Interna pravila razvrstavanja klijenata i formiranja rezervi;
- Politika i procedure za upravljanje lošim plasmanima;
- Procedure naplate.

Politike rizika pokrivaju sve aspekte dotične vrste rizika i zahtjeva, kvantitativnih ograničenja s obzirom na upravljanje rizicima, kontrolu rizika, kao i ako je moguće, kontrole, performanse, računovodstva i takođe regulatorne zahtjeve.

Interna revizija Banke prati usklađenost sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom Banke i preuzima redovne i ad - hoc kontrole procedura za upravljanje rizicima, a rezultati se izvještavaju Odboru za reviziju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Prema Zakonu o bankama, Banka poštuje zahtjeve koji se odnose na izbor članova Odbora direktora, izbor izvršnih direktora i formiranje Odbora za reviziju.

Odbor za reviziju Banke je odgovoran za analizu finansijskih iskaza Banke, analizu i praćenje sistema internih kontrola, aktivnosti koje preduzimaju izvršni direktori kako bi se informisao Odbor direktora, u skladu sa zakonom, propisima i aktima Banke. Odboru za reviziju pomaže interna revizija u navedenim funkcijama. Interna revizija obavlja i redovne i ad - hoc kontrole procedura za upravljanje rizicima, rezultati se izvještavaju Odboru za reviziju.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskih gubitaka kao rezultat neispunjenja dužnikovih ugovornih obaveza prema Banci.

Kako bi upravljala nivoom kreditnog rizika, Banka:

- analizira kreditnu sposobnost klijenata koji apliciraju za kredite, garancije i ostale kreditne proizvode
- uspostavlja kreditna ograničenja na osnovu procjene rizika,
- bavi se sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i uzima odgovarajuće instrumente obezbjeđenja.

Klijenti se prate kontinuirano i limiti rizika se prilagođavaju ako je neophodno. Limiti rizika takođe uzimaju u obzir razne vrste kolaterala.

Primarna izloženost Banke kreditnom riziku proizilazi iz kredita za mala i srednja preduzeća i fizička lica. Iznos kreditne izloženosti u tom pogledu predstavlja knjigovodstvenu vrijednost u aktivi bilansa.

Osnovni principi kreditnog portfolia su:

- Diversifikacija kredita po djelatnostima;
- Diversifikacija u industriji i regiji;
- Diversifikacija izlaganjem (limit, individualno i grupno);
- Diversifikacija po dospelju;
- Diversifikacija po proizvodima.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ukupna izloženost iznosa kredita i potraživanja, uključujući vanbilansne obaveze, koje se odnose na jednog klijenta ili grupu povezanih klijenata ne može prelaziti 25% sopstvenih sredstava Banke. Izuzeci su, između ostalih, izloženost prema Vladi Crne Gore i izloženosti obezbjeđene prvoklasnim sredstvima obezbjeđenja, koje ispunjavaju uslove propisane od strane Centralne banke.

Prema regulativi izloženost prema jednom klijentu ili grupi povezanih klijenata koja prelazi 10% sopstvenih sredstava Banke se smatra velikom izloženošću.

Kreditni stanovništvu i kreditni preduzećima se odobravaju kroz 7 kreditnih odbora, zavisno od nivoa izloženosti i nivoa neobezbjeđene izloženosti.

Sektor za upravljanje rizicima kontinuirano prati i mjeri nivo kreditnog rizika, te priprema mjesečne izvještaje o nivou kreditnog rizika i izvještava menadžment i Odbor direktora.

Kreditnim kvalitetom Banka upravlja koristeći interne kreditne ocjene. Tablica pokazuje kreditni kvalitet po klasama aktive za svu finansijsku imovinu izloženu kreditnom riziku, na osnovu internog sistema kreditnog rejtinga banke. Prikazani iznosi su bruto od umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
Kreditni rizik (nastavak)

31. decembra 2014. godine	Nisu u kašnjenju i nisu obezvrijeđeni			U kašnjenju i nisu obezvrijeđeni	Individualno obezvrijeđeni	Ukupno
	Nizak rizik	Pažnja menadžmenta	Substandard			
Kredit i potraživanja od banaka, bruto	6,953	-	-	25,368	-	32,321
Kredit i potraživanja od klijenata, bruto	151,132	40,409	8,862	28,141	22,328	250,872
Javni sektor	40,111	4,196	-	285	-	44,592
Komercijalni klijenti	28,205	16,591	2,075	6,690	8,178	61,739
Fizička lica	82,816	19,622	6,495	21,166	14,150	144,249
Ostali	-	-	292	-	-	292
Investicije u hartije od vrijednosti	45,431	2,199	417	-	-	48,047
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	37,514	2,199	417	-	-	40,130
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dopsijeća	7,917	-	-	-	-	7,917

31. decembra 2013. godine	Nisu u kašnjenju i nisu obezvrijeđeni			U kašnjenju i nisu obezvrijeđeni	Individualno obezvrijeđeni	Ukupno
	Nizak rizik	Pažnja menadžmenta	Substandard			
Kredit i potraživanja od banaka, bruto	25,003	-	-	-	-	25,003
Kredit i potraživanja od klijenata, bruto	188,891	27,914	4,544	31,471	25,404	278,224
Javni sektor	53,314	5,942	-	3,384	-	62,640
Komercijalni klijenti	34,033	13,206	3,868	9,191	9,815	70,113
Ostale finansijske institucije	348	-	-	-	-	348
Fizička lica	101,149	8,389	676	18,892	15,589	144,695
Ostali	47	377	-	4	-	428
Investicije u hartije od vrijednosti	24,844	-	-	-	-	24,844
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	18,670	-	-	-	-	18,670
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dopsijeća	6,174	-	-	-	-	6,174

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Kreditni rizik (nastavak)

Kreditu u kašnjenju uključuju kredite i potraživanja koji kasne svega nekoliko dana. Analiza kašnjenja po danima je u narednoj tabeli.

31. decembar 2014. godine	Manje od 30 dana	Od 30 do 60 dana	Od 61 do 90 dana	Više od 91 dan	Ukupno
Kreditu i potraživanja od banaka	17,771	7,597	-	-	25,368
Kreditu i potraživanja od klijenata, bruto	21,653	5,468	940	80	28,141
Javni sektor	285	-	-	-	285
Komercijalni klijenti	3,536	2,752	402	-	6,690
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-
Fizička lica	17,832	2,716	538	80	21,166
Ostalo	-	-	-	-	-
Investicije u hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-	-	-
31. decembar 2013. godine	Manje od 30 dana	Od 30 do 60 dana	Od 61 do 90 dana	Više od 91 dan	Ukupno
Kreditu i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-
Kreditu i potraživanja od klijenata, bruto	22,598	7,136	1,585	152	31,471
Javni sektor	3,384	-	-	-	3,384
Komercijalni klijenti	5,087	3,613	456	35	9,191
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-
Fizička lica	14,127	3,519	1,129	117	18,892
Ostalo	-	4	-	-	4
Investicije u hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-	-	-

Pogledati Napomenu 15 za detaljnije informacije za ispravke vrijednosti po osnovu obezvređenja kredita i potraživanja klijentima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Kreditni rizik (nastavak)

Ispravka vrijednosti

Banka utvrđuje ispravku vrijednosti za gubitke od umanjenja vrijednosti koja predstavlja procjenu za nastale gubitke u portfoliju kredita. Glavna komponenta tih ispravki su pojedinačna ispravka vrijednosti koja se odnosi na pojedinačno značajne izloženosti i kolektivna ispravka za kreditne gubitke koja je uspostavljena za grupe homogenih sredstava u odnosu na gubitke koji su nastali, ali nisu bili identifikovani za kredite koji podliježu pojedinačnoj ocjeni za ispravku vrijednosti.

Banka klasifikuje izloženosti kreditnom riziku prema preduzećima u različite kategorije. Banka procjenjuje nadoknadivi iznos diskontovanjem budućih novčanih tokova na individualnoj osnovi za sve značajne izloženosti razvrstane u loše kategorije. Kolektivna ispravka vrijednosti za zdrave kategorije se zasniva na procjenama vjerovatnoće neispunjavanja obaveza i gubitaka u slučaju neplaćanja za izloženosti prema preduzećima i fizičkim licima korišćenjem sopstvenih istorijskih podataka

Individualna ispravka vrijednosti kredita i hartija od vrijednosti

Banka procjenjuje pojedinačno umanjene vrijednosti kredita i hartija od vrijednosti za koje utvrdi da vjerovatno neće biti u stanju prikupiti svu glavnica i kamate koje dospijevaju prema ugovornim uslovima kredita i hartija od vrijednosti.

Kreditni u kašnjenju, ali neobezvrijeđeni

Kreditni i hartije od vrijednosti gdje su ugovorna kamata ili glavnica dospjeli, ali banka vjeruje da ispravka vrijednosti nije prikladna, na osnovu nivoa sigurnosti dostupnosti obezbjeđenja / kolateral i / ili je u fazi prikupljanja sredstava koja se duguju Banci.

Reprogramirani krediti

Reprogramirani krediti su iznosili EUR 5,148 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine (2013: EUR 4,991 hiljada).

Politika otpisa

Banka otpisuje kredit kada utvrdi da su krediti nenaplativi. Ta odluka se donosi nakon razmatranja informacije kao što su pojave značajne promjene finansijskog položaja dužnika, takve da dužnik više ne može platiti obaveze i nema perspektivu da će platiti u budućnosti i nema kvalitetni kolateral. Za manje iznose kredita gdje postoji standardizovani kolateral u vidu žiranata i kada nema naplate od žiranata, otpis se uglavnom utvrđuje na osnovu istorije kašnjenja proizvoda. Ovi krediti su rangirani u ocjenu R4 internom metodologijom kreditnog ocjenjivanja.

Nenadoknadivi plasmani ocijenjeni sa R4 su oni u kojima se smatra da ukupno potraživanje neće biti vraćeno iz osnovnog ili sekundarnog novčanog toka. U vezi nenadoknadivih plasmana ocijenjenih sa R4, po defaultu sadašnja vrijednost tih potraživanja jednaka nuli, osim kada je jako dobar kolateralizacija od odobrenog kredita

Otpisani krediti koji se smatraju nenadoknadivima i koju su registrovani u vanbilansnoj evidenciji iznose EUR 15,212 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine (2013: EUR 9,413 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Kreditni rizik (nastavak)

Kolaterali

Iznos i vrsta kolaterala zavisi od procjene kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Banka drži instrumente obezbjeđenja naplate za kredite i potraživanja od klijenata u obliku hipoteka na nekretninama, zaloga, žiranata i mjenica. Procjene fer vrijednosti zasnivaju se na vrijednosti kolaterala koji se procjenjuje u vrijeme zaduživanja, i ponovne procjene prema lokalnim propisima. Kolateral se uglavnom ne drži na kredite i potraživanja od banaka. Kolaterali se obično ne drže za investicione hartije od vrijednosti i nema takvih kolaterala na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine.

Procjena fer vrijednosti kolaterala i drugih instrumenata obezbjeđenja koji se drže za plasirana finansijska sredstva prikazana je u nastavku:

U hiljadama EUR	Kredit i potraživanja od klijenata	
	2014	2013
Individualno obezvrijeđeni krediti-nepokretnosti	18,678	17,244
Kolektivno obezvrijeđeni krediti:	-	-
Nekretnine	151,599	108,984
Ostale zaloge	10,862	5,615
Garancije Vlade Crne Gore	4,075	7,414
Garancija Banaka sa rejtingom A i više	1,638	787
Kredit u kašnjenju a nisu obezvrijeđeni – depoziti	356	802
Kredit koji nisu u kašnjenju i nisu obezvrijeđeni – depoziti	3,350	6,308
	190,558	147,154

Navedena vrijednost kolaterala ne uključuju sudužnike koje banka može koristiti kao obezbjeđenje za kredite i potraživanja.

Politika Banke je da raspolaze kolateralom na uredan način. Sredstva se koriste za smanjenje ili otplatu nenaplaćenog potraživanja. U principu, Banka ne uzima preuzetu imovina za poslovno korišćenje.

Tokom godine Banka je došla u posjed kolaterala s knjigovodstvenom vrijednošću EUR 1,406 hiljada (2013: EUR 966 hiljada) na datum iskaza o finansijskom položaju, a koji su u procesu prodaje

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Koncentracija kredita

Banka prati koncentraciju kreditnog rizika po industrijskom sektoru da izbjegne rizik koncentracije i diversifikuje portfolio. Analiza koncentracije kreditnog rizika je sledeća:

U EUR	hiljadama	Kreditni i	Kreditni i	Hartije od	Hartije od
		potraživanja od kupaca	potraživanja od kupaca	vrijednosti (HOV koje se drže do dospjeća i HOV raspoložive za prodaju)	vrijednosti (HOV koje se drže do dospjeća i HOV raspoložive za prodaju)
		2014	2013	2014	2013
Stanovništvo		133,109	133,611	-	-
Privreda		53,742	62,801	-	-
Ostale finansijske institucije		-	338	-	-
Vlada Crne Gore		44,329	62,266	47,488	24,810
Ostalo		271	401	559	34
		231,451	259,417	48,047	24,844

Industrijska koncentracija rizika je prezentovana u napomeni 15.

Najveća kreditna izloženost prema jednom klijentu (izuzimajući Vladu ili Vladine garancije i ostale banke) na 31. decembra 2014. godine je bila EUR 8,228 hiljada (2013: EUR 5,003 hiljada).

Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka za Banku, zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore iz političkih, socijalnih i ekonomskih razloga zemlje u kojoj se nalazi sjedište dužnika.

Za rangiranje zemalja u odgovarajuću kategoriju, Banka koristi:

- dugoročni kreditni rejting zemlje dužnika, utvrđen od strane međunarodno priznatih eksternih institucija;
- informacije koje su raspoložive na nacionalnom ili međunarodnom nivou, kao što su informacije koje je pripremio Međunarodni monetarni fond, Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj i Banka za međunarodna poravnanja;
- raspoložive informacije o veličini, prirodi i dospjelosti spoljnog duga zemlje dužnika, stopi inflacije i istorijskim podacima o servisiranju spoljnog duga te zemlje;
- raspoložive informacije o tekućim uslovima u zemlji dužnika, a posebno o privrednom i političkom stanju u toj zemlji, uključujući i procjene socijalne i političke.

Sektor upravljanja rizicima – Služba nadzora i izvještavanja, prati rizik zemlje kontinuirano i daje preporuke za izmjene ako su potrebne, kako bi politke i procedure bile u skladu sa bančinom strategijom i ciljevima.

Sektor upravljanja rizicima – Služba nadzora i izvještavanja, dostavlja mjesečne izvještaje Odboru direktora o izloženosti riziku zemlje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Rizik likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti je definisano Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti, kojom je definisano da odgovornost u upravljanju likvidnošću Banke snosi Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (u daljem tekstu: ALCO).

Odgovornosti ALCO-a u procesu upravljanja rizikom likvidnosti su:

- 1) Priprema iskaza o upravljanju rizikom likvidnosti koji se dostavljaju i daju na odobrenje Odboru direktora;
- 2) Pregledanje i ažuriranje politika koje se dostavljaju najmanje jednom godišnje Odboru direktora na usvajanje;
- 3) Razvijanje sistema upravljanja rizikom likvidnosti i povezanih procedura uključujući uspostavljanje sistema nadgledanja i izvještavanja;
- 4) Ustanovljavanje ciljeva finansijskog poslovanja;
- 5) Nadgledanje informativnog sistema koji na vrijeme pruža informacije neophodne za ALCO.

Odbor direktora je svjestan da se politikom ne mogu predvidjeti sve situacije, uslovi i mogućnosti koje se mogu pojaviti. Iz tog razloga, ALCO je ovlašten da razumno odstupa od gore navedene politike i o takvim aktivnostima odmah obavijesti Odbor direktora. Ta odstupanja bi se dokumentovala u minutima ALCO-a koje Odbor direktora redovno mjesečno pregleda.

Likvidnost Banke se definiše kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze. Banka je izložena dnevnim obavezama za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva iz tekućih računa, depozita, povlačenja kredita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstava da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti. Usaglašenost i kontrolisana neusaglašenost dospjeća i kamatnih stopa aktive i obaveza su fundamentalne za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno za banke da se ikada u potpunosti usaglase plasmani i izvori, obzirom da se poslovne transakcije različitog tipa vrše na neodređeni period.

Upravljanje rizikom likvidnosti Banke podrazumijeva da je likvidnost Banke zasnovana na regularnoj i stabilnoj naplati potraživanja o njihovim rokovima dospjeća, i shodno tome Banka vrši praćenje plasiranih sredstava sa stanovišta vjerovatnoće naplate u predviđenim rokovima. Primarni izvori sredstava Banke su depoziti domaćih pravnih lica i stanovništva kao i kratkoročne kreditne linije odobrene od strane banaka.

Banka održava likvidnost konstantno prateći usklađenost izvora i plasmana, da bi na taj način bila u mogućnosti da sve svoje obaveze kao i obaveze svojih deponenata, izmiruje u rokovima dospjeća, pokušavajući istovremeno da zadovolji potrebe osnivača i poslovnih komitenata prilikom odobravanja kredita, odnosno da uskladi roкове dospjeća kredita sa potrebama zajmotražioca.

Naredna tabela predstavlja nediskontovana sredstva i obaveze po najranijem preostalom dospjeću.

Otplate koje su predmet najave se tretiraju ako je najava odmah data. Međutim, Banka pretpostavlja da veliki broj klijenata neće tražiti otplatu ranije nego što Banka smatra da bi moglo biti traženo, i tabela ne predstavlja tokove gotovine na osnovu istorije retencije depozita Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U hiljadama EUR	Do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Više od 5 godina	Ukupna nediskontovana sredstva obaveze
Nederivatna sredstva					
Novčana sredstva i depoziti kod centralnih banaka	47,988	-	8,605	-	56,593
Kredit i potraživanja od banaka	31,965	-	356	-	32,321
Kredit i potraživanja od klijenata	34,805	58,295	157,669	73,571	324,340
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1,087	3,235	37,060	-	41,382
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	7,000	327	600	-	7,927
Ukupno na dan 31. decembra 2014. godine	122,845	61,857	204,291	73,571	462,564
Nederivatne obaveze					
Depoziti banaka	162	-	-	-	162
Depoziti klijenata	52,064	70,965	155,015	370	278,414
Pozajmljena sredstva	1,093	3,474	23,048	10,747	38,362
Izdate dugovne hartije od vrijednosti	-	425	15,106	-	15,531
Ukupno na dan 31. decembra 2014. godine	53,319	74,864	193,169	11,117	332,469

Tabela prikazuje analizu finansijskih sredstava i obaveza Banke analiziranih na osnovu toga kada se očekuje da budu naplaćene ili namirene.

U hiljadama EUR	Do 1 godine	Više od 1 godine	Ukupno
Sredstva			
Novčana sredstva i depoziti kod centralnih banaka	47,987	8,606	56,593
Kredit i potraživanja od banaka	31,965	356	32,321
Kredit i potraživanja od klijenata	68,700	182,172	250,872
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	39,571	559	40,130
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	7,316	601	7,917
Ukupno na dan 31. decembra 2014. godine	195,539	192,294	387,833
Obaveze			
Depoziti banaka	162	-	162
Depoziti klijenata	121,172	152,734	273,906
Pozajmljena sredstva	4,159	32,584	36,743
Izdate dužničke hartije od vrijednosti	35	14,990	15,025
Ukupno na dan 31. decembra 2014. godine	125,528	200,308	325,836

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Tržišni rizici

Tržišni rizik je rizik da će promjena tržišnih cijena, kao što su kamatne stope, cijene kapitala i devizni kursevi uticati na prihode Banke ili vrijednost njihovih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku unutar prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povraćaja na rizik.

Upravljanje tržišnim rizikom

Upravljanje tržišnim rizikom je jedan od glavnih ciljeva kako bi se ograničili potencijalni gubici uzrokovani nepovoljnim promjenama kamatnih stopa, deviznih rizika, indeksa cijena i ostalih tržišnih faktora koji mogu uticati na vrijednost finansijskih instrumenata, na profitabilnost i adekvatnosti kapitala Banke.

Tržišni rizik prati se od strane Sektora za upravljanje rizicima. Sistem banke za upravljanje tržišnim rizikom se sastoji od:

- Identifikacije trenutnog tržišnog rizika i mogućih rizika od novih poslovnih aktivnosti;
- Mjerenja tržišnih rizika kroz uspostavljen mehanizam i procedure za tačne i ažurirane procjene tržišnog rizika;
- Praćenje tržišnog rizika kroz analiziranje njegovog statusa, promjena i trendova;
- Kontrola tržišnog rizika - upravljanjem rizikom na nivou prihvatljivom za profil rizika Banke.

Banka upravlja svim tržišnim rizicima kojima je izložena, a posebno:

- Rizikom kamatne stope;
- Deviznim rizik i
- Rizikom plasmana.

Rizik kamatne stope

Poslovanje Banke je pod uticajem rizika promjene kamatnih stopa u onoj mjeri u kojoj kamatonosna sredstva i kamatonosne obaveze dopijevaju u različitim trenucima ili u različitim iznosima.

Aktivnosti upravljanja rizicima usmjerene su na optimiziranje neto kamatnog prihoda, uz date tržišne kamatne stope u skladu s poslovnom strategijom Banke.

U upravljanju strukturom kamatne stope, viši menadžment razmatra između ostalog sledeće:

- Makro i mikro ekonomske prognoze;
- Prognoze stanja likvidnosti i
- Očekivane trendove u kamatnim stopama.

Banka je izložena uticajima fluktuacija tržišnih kamatnih stopa na svoj finansijski položaj i novčane tokove. Kamatne marže mogu se povećati kao rezultat takvih promjena ili se mogu smanjiti uz stvaranje gubitka u slučaju da su nastala neočekivana kretanja na datum promjene kamatne stope. Odbor direktora određuje ograničenja u vezi nivoa neusklađenosti visine kamatnih stopa kod ponovnog određivanja cijena, što se prati dnevno. Tabela u nastavku prikazuje izloženost Banke na kretanja kamatnih stopa

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
Upravljanje tržišnim rizikom (nastavak)
Rizik kamatne stope (nastavak)

Izloženost kretanju kamatnih stopa: Ova analiza je obezbijedena na osnovu perioda promjene kamatnih stopa ili dospijeća..

U hiljadama EUR	Knjigovodstvena vrijednost	Do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Više od 5 godina	Neosjetljivo na promjene kamate	Ispravka
Na dan 31. decembra 2014 godine							
Sredstva							
Novčana sredstva i depoziti kod centralnih banaka	56,593	3,632	-	-	-	52,961	-
Kredit i potraživanja od banaka	32,313	-	-	-	-	32,321	(8)
Kredit i potraživanja od klijenata	231,451	87,489	28,733	84,035	50,573	42	(19,421)
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	40,130	1,087	1,983	37,060	-	-	-
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	7,917	6,988	328	601	-	-	-
	368,404	99,196	31,044	121,696	50,573	85,324	(19,429)
Depoziti banaka	162	-	-	-	-	162	-
Depoziti klijenata	273,906	70,875	117,904	65,207	196	19,724	-
Pozajmljena sredstva izdate dužničke hartije od vrijednosti	36,743	21,065	3,094	10,493	2,091	-	-
	15,025	-	15,025	-	-	-	-
	325,836	91,940	136,023	75,700	2,287	19,886	-
GAP kamatne stope	42,568	7,256	(104,979)	45,996	48,286	65,438	(19,429)
Na dan 31. decembra 2013 godine							
Sredstva							
Novčana sredstva i depoziti kod centralnih banaka	33,216	2,996	-	-	-	30,220	-
Kredit i potraživanja od banaka	24,996	8,000	-	-	-	17,003	(7)
Kredit i potraživanja od klijenata	259,417	104,021	37,258	83,619	51,489	1,837	(18,807)
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	18,670	-	-	18,670	-	-	-
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	6,174	3,878	1,395	901	-	-	-
	342,473	118,895	38,653	103,190	51,489	49,060	(18,814)
Obaveze							
Depoziti banaka	144	-	-	-	-	144	-
Depoziti klijenata	219,781	50,543	87,453	52,990	1,429	27,366	-
Pozajmljena sredstva izdate dužničke hartije od vrijednosti	71,871	42,702	14,632	11,203	3,334	-	-
	15,016	-	15,016	-	-	-	-
	306,812	93,245	117,101	64,193	4,763	27,510	-
GAP kamatne stope	35,661	25,650	(78,448)	38,997	46,726	21,550	(18,814)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Upravljanje tržišnim rizikom (nastavak)

Rizik kamatne stope (nastavak)

Banka priprema izvještaje u skladu s propisima Centralne banke Crne Gore za mjerenje kamatnog rizika za sve pozicije imovine, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i za sve druge naknade ili troškove koji su izloženi kamatnom riziku. Izvještaji izrađeni u skladu s propisima Centralne banke Crne Gore se koriste za mjerenje rizika u odnosu na neto prihod od kamata (ni) proizašlog iz ponovnog određivanja cijene imovine i obaveza tokom vremena. Rizik se mjeri po veličini i trajanju od mogućih kretanja kamatnih stopa. Banka je svjesna da održavanje ravnotežne pozicije za sve periode prikazivanja u gap izvještajima ne obezbjeđuje imunitet od kamatnog rizika. Banka je svjesna sledećih ograničenja u izvještajnim gapovima:

- Rizik može biti skriven u okvirima ponovnih određivanja cijena;
- Kamatne stope na imovinu i obaveze se ne kreću uvijek zajedno;
- Izloženost koja proizlazi iz novog posla.

Da bi se izbjegla takva ograničenja Banka upotrebljava simulacije (pretpostavke) s namjerom projekcije buduće strukture bilansa i primjenom različitih scenarija kamatnih stopa. Uticaj kredita i potraživanja i prijevremeno povlačenje depozita je takođe uzeto u obzir.

Osim toga, banka je usmjerena na marže kamatnih stopa. Banka je svjesna da je volatilnost kamatne marže potencijalni indikator kamatnog rizika. Ovom maržom se upravlja određivanjem cijena kredita, cijene depozita i ulaganja. Banka nastoji da nema ni najmanju niti najvišu kamatnu stopu na tržištu. Kreditima se određuje cijena u cilju postizanja poštenog povraćaja na ulaganja akcionara. Depoziti su primljeni po cijeni koja omogućuje pravedan tretman za klijente Banke, razumno je konkurentna, bez povećanja troškova finansiranja Banke.

Upravljanje kamatnim rizikom u vezi sa gapom kamatnih stopa je dopunjeno praćenjem osjetljivosti na neto kamatni prihod imovine i obaveza Banke na razna standardna i nestandardna scenarija kamatnih stopa. Standardna scenarija se razmatraju jednom mjesečno na razumnu moguću promjenu kamatnih stopa od 100 baznih poena (bp) paralelno pad ili porast u svim krivim prinosa. Analiza bilansa uspjeha na osjetljivosti Banke na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa na tržištu je kako slijedi:

<i>U hiljadama EUR</i>	100 bp paralelno povećanje	100 bp paralelno smanjenje
Prosječno za period	(329)	329
Maksimum za period	(515)	515
Minimum za period	(170)	170
Na dan 31. decembra 2014. godine	(220)	220
Prosječno za period	(364)	364
Maksimum za period	(535)	535
Minimum za period	(99)	99
Na dan 31. decembra 2013. godine	(99)	99

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u deviznom kursu. Odbor direktora je postavio ograničenja na stanja po valutama, koji se prate na dnevnoj bazi.

Kako su otvorene pozicije u GBP, CHF i USD iznosile EUR 88 hiljada, EUR 66 hiljada, i EUR 176 hiljada, Rukovodstvo smatra da Banka trenutno nije značajno izložena deviznom riziku.

Rizik plasmana

Pri određivanju limita za izloženosti na plasmane, Banka utvrđuje limita za plasmane, ne samo izraženo kao procenat na kapital Banke, nego i kao fiksne limite a koji su na prihvatljivim nivoima, i na koje nema uticaj promjena kapitala Banke.

Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik pojave gubitka usljed nepravilnog ili neodgovarajućeg ponašanja i aktivnosti zaposlenih, neadekvatnosti i/ili grešaka u procesima i organizaciji, neadekvatnosti i/ili grešaka u sistemima i infrastrukturi ili usljed eksternih faktora i uticaja.

Cilj upravljanja operativnim rizikom je ravnoteža troškova i rizika unutar ograničenja na sklonost riziku Banke, ali treba biti u skladu s razboritim upravljanjem zahtjevanim od strane Banke.

Prioriteti upravljanja rizicima identifikuju se kroz:

- iskustvo i posmatranje;
- procjenu interne revizije i znanje;
- interne kontrole;
- razradu procjene rizika;
- postupke za upravljanje promjenama;
- zdrav razum;
- izvještaje o incidentu.

Banka je uspostavila sistem za upravljanje operativnim rizicima koji uključuje:

- Politike i postupke za upravljanje operativnim rizicima koji omogućuju identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika;
- Odgovornost za sprovođenje i efikasnost operativnog rizika je u Sektoru za upravljanje rizicima, kao i nadzor i praćenje rizika;
- Odgovornost za prepoznavanje i upravljanje operativnim rizikom leži na linijama upravljanja;
- Interna revizija je odgovorna za realizaciju dogovorenog programa revizije, koji obuhvata sve sektore i službe, identifikaciju rizika i ne pridržavanje procedura, izvršenje posebnih istraga i izvještavanje Glavnog izvršnog direktora i Odbora direktora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Upravljanje kapitalom

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka, Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti. Koeficijent solventnosti ne smije biti manji od 10%.

Sopstvena sredstva banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka čine:

- 1) osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala;
- 2) dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala I, i
- 3) dopunski element sopstvenih sredstava, koji se uključuje u dopunski kapital II.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisione premije;
- 3) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 5) dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital.
- 6) kapitalna dobit ostvarena kupovinom i prodajom sopstvenih akcija.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- 1) nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 6) revalorizacione rezerve.

Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi se može tretirati kao dopunski element sopstvenih sredstava koji se uključuje u dopunski kapital II banke, ukoliko:

- 1) je dug u cjelosti otplaćen;
- 2) banka ne garantuje otplatu duga u bilo kojem obliku;
- 3) je, u slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke, dug podređen drugim obavezama i isplaćuje se tek nakon podmirenja obaveza prema drugim povjeriocima;
- 4) ugovor sadrži klauzulu zabrane isplate kamata i glavnice, čak i nakon dospjeća duga, ako bi tom isplatom iznos sopstvenih sredstava pao ispod propisanog nivoa;
- 5) je rok dospjeća duga unaprijed određen, duži je od dvije godina i ne može se otplatiti prije ugovorenog roka dospjeća;
- 6) je o subordinisanom dugu zaključen pismeni ugovor koji pored uslova iz tač. 2 - 5 ovog člana, sadrži i napomenu da se subordinisani dug ne može smatrati depozitom

Banka je dužna održavati koeficijent solventnosti na nivou od najmanje 10%. Politika Banke je zadržati jaku bazu kapitala kako bi zadržala povjerenje tržišta, investitora i kreditora za budući razvoj. U toku godine, Banka je zadovoljila zahtjeve za minimalnom solventnosti Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

30. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Upravljanje kapitalom (nastavak)

Regulatorni kapital i adekvatnost kapitala Banke je prikazana u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	2014	2013
Osnovni kapital		
Akcijski kapital	5,339	5,339
Emisione premije	1,571	1,571
Neraspoređena dobit	29,474	24,179
Rezerve iz zadržane dobiti	300	300
Odbitne stavke od osnovnog kapitala	(2,051)	(2,299)
Osnovni kapital	<u>34,633</u>	<u>29,090</u>
Subordinisani dug	-	600
Revalorizacione rezerve	-	429
Dopunski kapital	-	1,029
Sopstvena sredstva	<u>34,633</u>	<u>30,119</u>
Rizikom ponderisana aktiva:		
- bilansne pozicije	142,080	138,403
- vanbilansne pozicije	12,257	13,042
Kapital za:	-	-
- Operativni rizik	4,244	4,093
- Rizik zemlje	837	573
- Ostali rizici	909	797
Ukupni zahtjev za kapitalom	<u>160,327</u>	<u>156,908</u>
Adekvatnost kapitala	<u>17.00%</u>	<u>15.55%</u>

Banka računa regulatorni kapital i adekvatnost kapitala na osnovu finansijskih iskaza pripremljenih u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore, Banka je u obavezi da održava adekvatnost kapitala na nivou od 10%. Na dan 31. decembra 2014 godine koeficijent adekvatnosti kapitala iznosio je 17,00% (2013: 15,55%). Banka je u obavezi da održava određeni minimum ili maksimum koeficijenata u skladu sa regulativama Centralne banke Crne Gore i zakonom o bankama. Na dan 31. decembra 2014. godine Banka je zadovoljavala kriterijume propisane od strane Centralne banke Crne Gore.

31. NOVČANA SREDSTVA

Za potrebe sastavljanja iskaza o novčanim tokovima novčana sredstva sastoje se od sredstava sa rokom dospjeća ispod 3 mjeseca od datuma sticanja i odnose se na : novčana sredstva u trezoru, račune kod centralnih banaka i drugih banaka.

	U hiljadama EUR	
	31.decembra 2014	31.decembra 2013
Gotovina u trezoru (napomena 12)	10,627	10,811
Tekući računi kod Centralne Banke (napomena 12)	28,753	7,407
Kredit i potraživanja od banaka (napomena 13)	<u>31,965</u>	<u>24,688</u>
	<u>71,345</u>	<u>42,906</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2014. godine****32. PORESKI RIZICI**

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja prikazanih kroz finansijske iskaze. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 65/01, 80/04 i 29/05), period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih poreskih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala.

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Ne postoje događaji nakon datuma bilansa a koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u finansijskim iskazima Banke.

34. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Bancima su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: ERSTE Bank AD, Podgorica;
Adresa: Studentska bb, Podgorica
Matični broj: 02351242
Telefon/Fax: Tel: + 382 (0)20 440 440, +382 (0)20 409 409
Adresa internet stranice: <http://www.erstebank.me>
Adresa elektronske pošte: info@erstebank.me
Banka ima centralu i 16 filijala.
Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2014. godine je 268 zaposlenih.
Žiro račun: 907 – 54001 - 10

Erste Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), je 2002. godine registrovana kao akcionarsko društvo kao Opportunity Bank AD, Podgorica. Banka je promijenila ime u julu 2009. godine u Erste Bank AD, Podgorica. Banka je dobila licencu za obavljanje plaćanja i držanje depozite na domaćem i inostranom tržištu. RegistarSKI broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0001671/001. Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 337 (Rješenje broj 02/3-342/1-02 od 21. novembra 2002. godine).

Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska je vlasnik i posjeduje 100% vlasništva Banke.

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora

	<u>Ime i prezime</u>
1. Predsjednik	Reinhard Ortner
2. član	Borislav Centner
3. član	Sava Ivanov Dalbokov
4. član	Christoph Schofbock
5. član	Slađana Jagar

Podaci o izvršnim direktorima

	<u>Ime i prezime</u>
Glavni izvršni direktor	Aleksa Lukić
Izvršni direktor	Predrag Lalović
Izvršni direktor	Darko Keković